

XWEBÛN

Hejmar 25

KOVARA JINÊN CIWAN ÊN TÊKOŞER

GULAN
2023

PARASTINA AXA XWE PARASTINA HEBÛNA XWE YE

NAVEROK

KURDÎ

- 05.** Pîrsgirêka Civakê Ya Ekolojîk
08. Li Gel Rêber APO Her Kêliyê
 Jiyane Beşek ji Perwerde Ye
11. Xwedîderketina Axa Xwe
 Destpêkê Bi Jiyana Li Ser Van Axan
 Destpê Dike
14. Pîrsgirêkên Dîrokî û Civakî

TÜRKÇE

- 18.** Bir Halkı Savunmak
23. Barışın Öncüsü Olan Kadın
 Ahlaki Ve Politik Toplumunda Temel
 İnşa Gücüdür
25. Alternatif Ekonomi Siyaseti
29. Şehit Medya Özgür

DEUTSCH

- 31.** Die Rückkehr Zur
 Sozialökologie
37. Nicht Pandemien, Krisen
 Und Krankheiten Töten,
 Sondern Das System
40. Wie die Berge, Werden
 Wir Felsenfest Entschlossen
43. Die Melodies Des Morgens
44. Frauen Schaffen Leben
46. Ein Lächeln Das Den Feind
 Besiegt

ENGLISH

- 49.** A True Relationship To
 Nature
51. Amargî

ÇAND

- 54.** Filmreview

WEŞANKAR

Rêhevalên Hêja!

Em bi hêjmareke nû ya Xwebûn bi werenin. Wekî win jî dibînin û dişopînin li her çar perçê Kurdistanê de bi pêşengtiya jinên ciwan berxwedanekî serkeftî didome. Taybet li qaden parastina Mêdya yê li Zap, Metîna û Avaşînê bi pêşengtiya jinê û bi rihê APOgerî beramberî hişmendiya baviksalar darbeyên mezin tên dayin. Li Rojhilatê Kurdistanê niha bi pêşengtiya jinê durîşma JIN JIYAN AZADÎ li her derê cîhanê nîşana jiyaneke alternatîf penase dike û ser vî esasê buye manifestoya jiyane.

Rêhevalên Hêja!

Em wekî jinên ciwan ji bo avabûn û rêxistinkirina civakêkî ehlaqî û politîk beramberî pergala kapitalîst rolekî girîng dilîzin. Ji bo we destpêke ji bo avabûna civakêkî ehlaqî û politîk em pewîste xwe ji her alî ve ku me girêdayî ve pergale dike qut bikin, bi rolekî pêşeng û bi rêxistinbûnekî beramberî ve xwe biparêzin. Ji bo ku em ve heqîqetê nasbikin û ji bo ku em jiyaneke rast ava bikin fêhmî kirin û watedayîna ve heqîqete girînge. Ser vî esasê me li ve hêjmara Xwebûn de bi taybet li ser ve mijarê sekinîn. Em wekî jinan çima pewîste axa xwe û welatê xwe biparêzin? Di avabûna civaka ehlaqî û politîk de rola me çiye? Jiyanekê ekolojîk û parastina xwezayê çima girînge? Bersivên van pirsan win dikarin di ve hêjmara Xwebûnê de bibînin. Li ser ve esasê bi rihê têkoşer ya JIN JIYAN AZADÎ – SERBIXE AZADÎ ji hemû hevalan re serkeftin dixwazin!

**Ji ber vê bi rihê xwedawenda Zîlan
ber bi jiyana azad bimeşin,**

Kovara Xwebûn

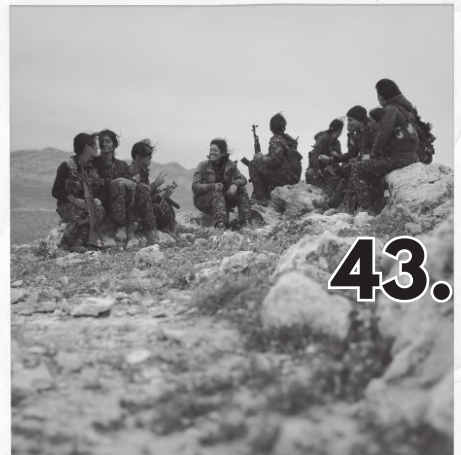
 @xwebun.official

 <https://xwebun-jinenciwana.com>
 Kovara Xwebûn →

PARASTINA AXA XWE, PARASTINA HEBÛNA XWE YE

31.

43.

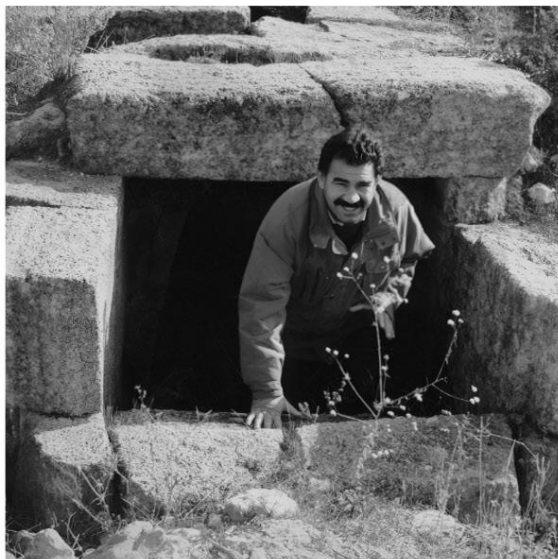
29.

RÊBER APO

PIRSGIRÊKA CIVAKÊ YA EKOLOJÎK

Eşkere ye ku pirsgirêka îndustriyalîzmê hem parçeyek ji pirsgirêka ekolojîk e, hem jî sedema wê yê bingehîn e. Di bin navekî din de şîrovekirin dibe ku bê maneya dubarekirinê. Lê ekolojî ji îndustriyalîzmê zêdetir mijareke civakî û bi pirsgirêk e ku xwedî mane ye. Herçiqasî weke têgîn were maneya zanista hawîrdorê jî bi awayekî bingehîn ew zanist e ku têkiliya hişk a pêşketina civakî bi hawîrdora wê re analîz dike. Kengî felaketên hawîrdorê li defa hewarê dan, bi giranî ketin rojevê; xwedî hin maneyên divê mirov xwe jê dûr bigire di nava xwe de hilgire jî kirin şaxekî lêkolînê yê xweser. Ji ber ku ew jî weke îndustriyalîzmê pirsgirêkeke ji aliyê civakê ve hatiye afirandin nîne, ew weke marîfeta dawî

ya yekdestdarên şaristaniyê di rojeva dîrok, dinya û civakê de hatiye danîn.

Belkî jî ti pirsgirêk bi qasî yên ekolojîk girîng û giran nebûn ku karibin rûyê rastî yê nîzamên kar-sermayeyê ango şebekeyên rêxistinkirî bixista rojeva mirovatiyê. Bîlançoya sîstema şaristaniyê ya kar û sermayeyê (tevahiya dîrokê weke koma yekdestdariyên eskerî, ekonomîk, bazirganî û dînî hemûyan) bi tenê ji her alî ve jihevdeksitina civakê nîne (bêexlaqî, bêpolîtîkatî, bêkarî, enflasyon, fuhûş û hwd.), hawîrdor tevî jiyana ruhberan hemûyî xistiye tehlûkeyê. Em ê dij-civakbûna yekdestdariyê bi rengekî ji van rastiyan balkêştir û bibandortir, bi çi karibin ispat bikin?

Atmosferê îşaretên hewarê S.O.S didin

Civaka mirov li gorî ruhberên din hemûyan weke xwezayê meji û nermiya wê di ser gişan re tê naskirin, jixwe di tehlîla dawî de civaka mirov jî hebûneke zindî ye. Dinyayî ye. Berhemê atmosfereke avhewayê ya bi nazikî û nazenînî hatiye birêkûpêkirin, beridîna dinya nebat û heywanan e. Nîzamên atmosfer û avhewayê dinya me û cîhana nebat û heywanên wê pêve girêdayî hemû giştî ne, û ji bo civaka mirov jî di cih de ne. Ev nîzamên em behsa wan dikin gelekî nazik in. Gelekî hişk bi hev ve girêdayî ne, mîna zincîrekê pêk bînin. Wexta xelekek jê qut bibe çawa zincîr bê kêr dibê, xelekeke ciddî jî zincîra beridînê jî qut bibe bivênevê tevahiya beridînê wê jê bi tesîr bibe. Ekolojî zanista van bûyer û pêşketinan e. Ji ber van sedeman gelekî girîng e. Nîzamê hundir ê civakê bi çî sedemê bişkê jî bi destê mirov jî nû ve dikare bê sererastkirin. Ma ne dawîya dawî rastiya civakî rastî ye ku bi destê mirovan hatiye avakirin. Lê hawîrdor welê nînin. Hin komên çavkaniya xwe civak, ya rastî bi marîfeta hin komên jî nava civakê derketî û li ser wê bi yekdestdariya kar-sermayeyê xwe bi rêxistin dikin bibin sedem ku ji xelekên hawîrdorê xelekên ciddî qut bibin, felaketên zincîrwarî yên bi beridînê dikarin hawîrdorê hemûyî di vê navberê de civakê bi qiyametê re rûbirû bihêlin.

Divê mirov jî bîr neke ku xelekên hawîrdorê bi beridîna mîlyonan salî pêk hatine. Zîrar û ziyanên bi giştî di pênc hezar salên dawî de, bi taybetî jî di dused salên dawî de, weke qutkirina bi hezaran xelekên ji yên bi mîlyonan salî pêk hatî ne ku ev yek di nava demeke pirr kin de pêk anîne. Reaksiyona şikestinê destpê kiriye. Pêşbînî nayê kirin ka wê çawa were sekinandin. Di serî de rêjeya karbondioksîtê (CO₂) û gazên din di atmosferê de rê li ber qirêjbûnê vedikin, û tê texmînkirin ku halê hazir bi sed salan heta bi hezar salan nayê paqijkirin. Encamên zîrar û ziyanên di cîhana nebat û heywanan de belkî jî bi temamî derneketine holê. Lê êşkere ye ku

herî kêr bi qasî atmosferê îşaretên hewarê S.O.S didin. Gemarbûna derya û çeman, çolbûn jî niha ve gihiştine ber sînorên felaketê. Bi

**Heqîqeta mutleq bi
tenê ji zanîna
seresere ya
diyardeyan hesiband.
Ji sedî sed bawer bû
ku ketiye pêvajoya
pêşketina bêserûbinî.
Lê nikarîbû pêşbîniya
felaketa hawîrdorê ya
li ber pozê xwe bibîne,
mirov dikare vê çawa
şîrove bike?**

tevahî nîşane diyar dikin ku qiyamet ê bi rêveçûna heyî ne bi bêbalansiyeke xwezayê, belê bi destê hin komên xwe weke şebekeyan birêxistinkirî bi serê civakê de bêanîn. Bêguman bersivên xweza jî wê bide vê rêveçûnê hene. Ji ber ku ew jî zindî û bi meji ye. Sînorên wê jî hene. Sebra wê jî heta cihekî ye. Hêza wê ya xweragirtinê bi sînor e. Di cih û dema xwe de wê li ber xwe bide û wexta ev cih û dem bê, wê dilê wê bi mirovan neşewite. Lewma hemû wê ji xiyayeta bi qabîliyetên xwe û nîrxên diyarî wan kirî re berpirsiyar bîne girtin. Ma jixwe pêşbîniya qiyamet jî welê nehatibû kirin?

Bi sed hezarên Firewn û Nemrûdan

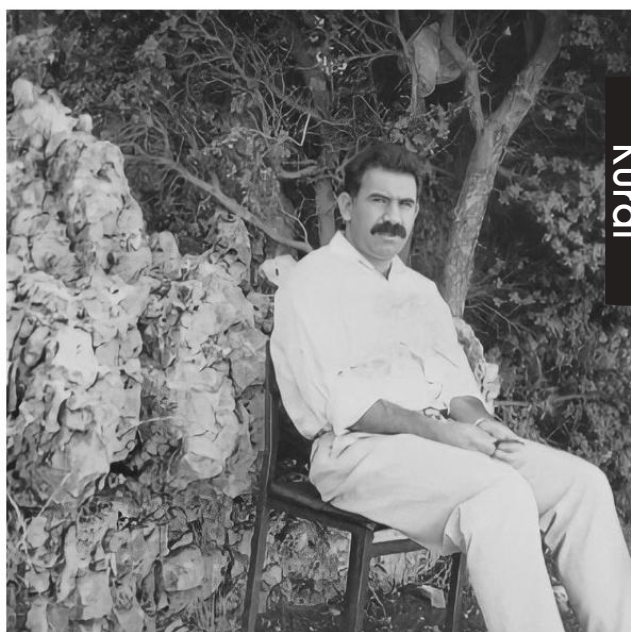
Li vir armanca min ew nîne ku ez li senaryoyên felaketê yên nû zêde bikim; lê weke her endamê civakê yê divê ji sedî sed bi berpirsiyariyên xwe rabe, em jî bi berpirsiyariya hewce, bi têgihiştina li wezîfeyên xwe yên exlaqî û polîtîk ên ku sedema hebûna me ne, di çarçoveya qabîliyetên xwe de ya pêwîst bibêjin û bikin.

Di dîroka mirovatîyê de li ser aqûbeta Firewn û

Nemrûdên kişiyên kelhe û pîramîdên xwe, gelek tişt têne gotin. Sedema vê yekê eşkere ye. Ma ne Nemrûd û Firewn jî çi weke kes çi jî weke nîzam YEKDESTDARÎ bûn ku bi îdeaya xwedayî radi-bûn. Belê, di serdema destpêkê de mînakên herî bi heybet ên yekdestdariyên sermayeyê bûn yên ku timî li pey karê diçûn. Çawa dişibin yekdestdariyên niha li bajaran kişiyane PLAZA'yan! Hemî di navberê de bi xwe cudabûn nebe jî di şêwe de heye. Kelhe û pîramîd tevî heybeta xwe hemû jî nikarin bi plazayên roja me ya îro re qayîşe bi-kîşînin. Jixwe weke hejmar hîç nikarin qayîşe bi-kîşînin. Eger hûn hemûyî bidin ser hev, tevahiya firewn û nemrûdan jî çend sedî derbas nabin; lê hejmara firewn û nemrûdên hemdem bi her halî jî niha ve jî sed hezaran bihurî ye. Mirovatiyê di serdemên berê de nikaribû barê çend firewn û nemrûdî rake. Di bin barê wan de mirovatiyê her kir nalenal. Baş e, bi sed hezarên wan ên tevahiya hawîrdor û civakê jî hev de xistine, mirovahî wê barê wan hê heta kengî rake? Of, axî û êşên bi şer, bêkarî, feqîrî û birçîbûnê rê li ber wan vekirin, wê çawa bidebirîne?

Careseriya herî îdeal a xwezaya civakî

Wexta em dibêjin civaka dîrokî yekpare ye, me xwest li ber rohnîya beridînê van rastiyan careke din bînin ziman. Ma ev rastiyan kêma diwar û ne girîng in?

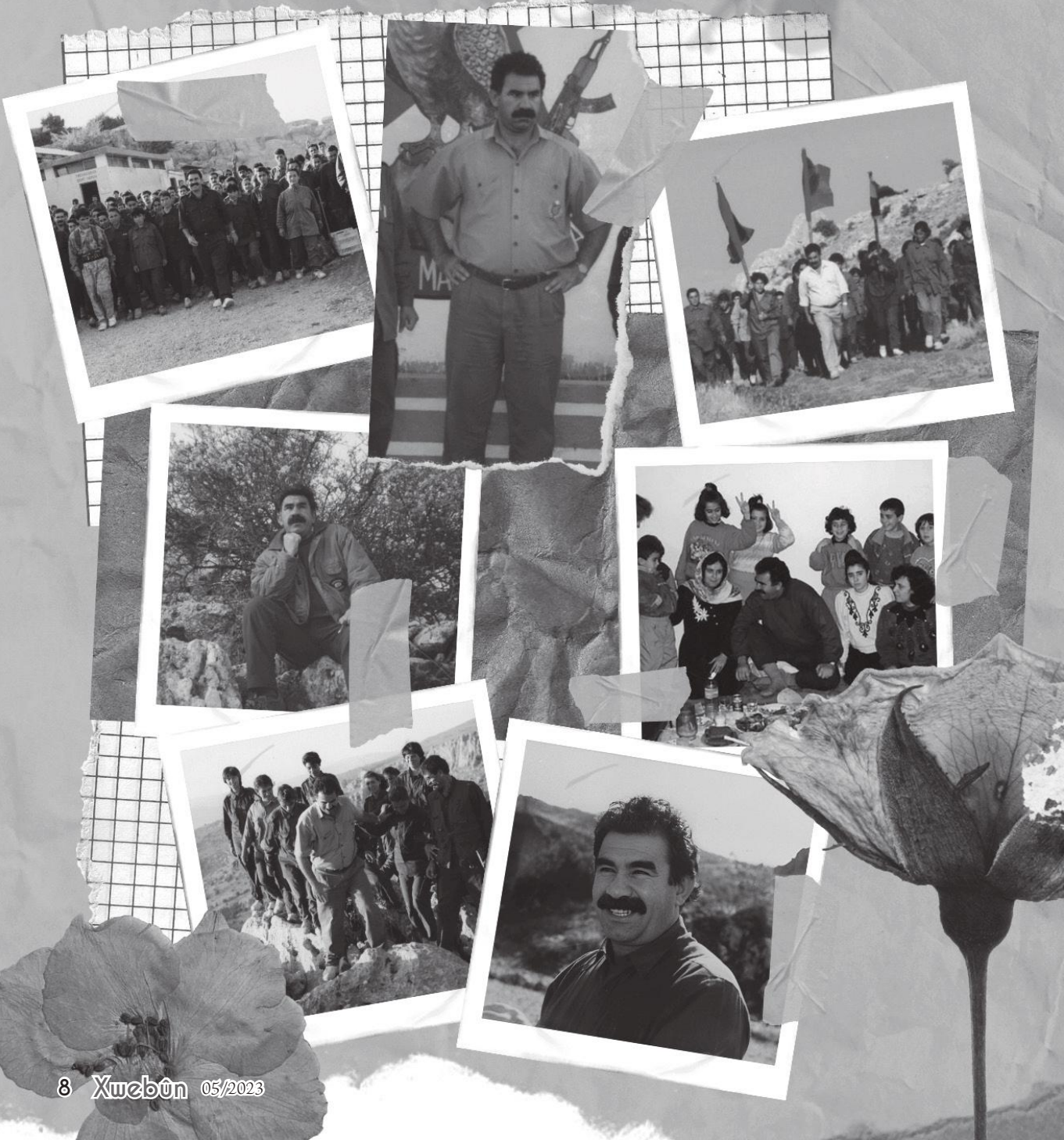

Zanista modernîteya kapîtalîst bi avahiya xwe ya pozîtîvist gelekî jî xwe razî bû. Bawer kir ku keşfên mezin ên diyardeyî her tişt in. Heqîqeta mutleq bi tenê jî zanîna seresere ya diyardeyan hesiband. Ji sedî sed bawer bû ku ketiye pêvajoya pêşketina bêserûbînî. Lê nikaribû pêşbîniya felaketa hawîrdorê ya li ber pozê xwe bibîne, mirov dikare vê çawa şîrove bike? Di serî de şer, ji bo felaketên civakî yên çarsed salên dawî yên ji tevahiya yên dîrokê bihurî pêşbîniya çareyeke bi kok û pratîze nekir, mirov dikare vê çawa şîrove bike? Şer weke desthilatdarî ketiye çavîyên civakê hemûyan, em bihêlin ew vî şerî asteng bike, ma em ê ji rast tespîtnekirina wê ya vê rastiye re çi bibêjin? Eşkere ye ku di vê serdema serweriya yekdestdariyê de ku hegemoniya wê herî zêde ve serdemê heye, ji yeqînan wêdetir ji aliyê îdeolojîk ve dor li zanistê hatiye girtin û ketiye xizmeta sîstemê, bêguman zanista di vê rewşê de nikaribûya bersivê bide van pirsan. Zanista bi avahî, hedef û şêwazê xwe bi armanca rewakirina sîstemê hatiye îlankirin û rêkûpêkirin, nîşan daye ku bi qasî dinan jî bi tesîr nebûye. Lê divê mirov fêhm bike ku zanista ne îdeolojîk be jî nîne. Ya girîng ew e, mirov hay jê hebe ku zanîn û zanista kîjan îdeolojî û çîna civakî ye, û li gorî wê rewşa xwe diyar bike. Ekolojî weke yek ji zanistên herî nû di vê çarçoveyê de rewşa xwe diyar bike, ne bi tenê ya hawîrdorê, dikare bibe hêza çareseriya herî îdeal a xwezaya civakî jî.

LI GEL RÊBER APO HER KÊLIYÊ JIYANÊ BEŞEK JI PERWERDÊ YE

-DÎLAN GUNDIKREMO

Ez li Botanê tevlî refên azadiyê bûm. Bê guman her tim xeyala me bû çûyîna gel li Rêber APO û li gel wî perwerde dîtin. Hevalên ku wê demê ji gel Rêber APO dihatin her tim vêya ji me re digotin ‘Rêbertî di jiyane de pêkanîn e, Rêbertî dayîna fêmkirin û jiyankirin e’. Ew hevalên ku ji qada Rêber APO hatibûn di qada pratîkê de ji bo me jî derfetek bû ku em Rêber APO, gotinên wî û dahûrandinên wî bibihîsin û fêm bikin. Bi taybet jî Rêber APO dixwaze xebatekê çawa li çiyayên azad ên Kurdistanê bide avakirin, vê yekê hevalên ku ji gel Rêber APO hatibûn bi me re parvedikirin. Wan hevalan hêz didan me. Gotinên Rêber APO ji me re digotin ‘ya rastî kî ji me li kû derê be û çiqasî rast tevlî jiyane bibe dê ewqas temsîla Rêber APO bike’. Wan hevalan her tim behsa Rêber APO dikirin, lê her tim daxwaza me ya carekê dîtina Rêber APO û naskirina wî hebû. Erê hevalan behsa wî dikirin, lê perwerdeya wî dîtin û li gel wî jiyankirin her tim cûda ye.

Xwesteka her gerîlayekê û milîtanekê ew e ku perwerdeya Rêber APO bibîne û pê re bijî bû. Ez jî yek ji wan gerîlayan bûm. Xwesteka min ya çûyîna gel Rêber APO û ji nêz ve naskirina wî û fikrên wî hebû. Di sala 1996’an de Heval Fehîme û Heval Bêrîvan hebûn. Vesazbûna her dû hevalan li saha Rêber APO çêbûbûn. Xwe amade kiribûn da ku biçin saha Rêber APO lê di heman salê li operasyona Zapê de şehîd bûn. Weke gelek hevalan ew jî bi hesreta dîtina Rêber APO û pê re jiyankirinê gehîştin şahadetê. Ev yek ji bo min

bû êşek mezin. Lewra jî xwesteka min a çûyîna saha Rêber APO, êdî him daxwaza min bi xwe û him jî daxwaza wan hevalên şehîd pêkanîn bû. Beriya vesazbûna min li saha Rêber APO çêbibe min xewnek dît. Di xewna min de ez li gel Rêber APO bûm. Ji min pirsan dipirsî. Ez jî kû derê me, kengê tevlî tevgerê bûme û hwd. gelek pirs dipirsî. Di esnayê xewnê de nobedar hat gazî min kir û xewna min wisa ma. Sihara din dema min ji hevalan re behsa xewna xwe dikir hîn gotinên min xilas nebû ku hevalên rêveberiyê bangê min kirin. Dema ez çûm gel hevalan ji min re gotin ‘vesazbûna te li saha Rêber APO çêbûye’. Ez şaş mam. Min digot qêy ez hîna di xewnê de me. Gelo ev rast e, an xewn e. Bê guman kelecanekekê pir mezin û cûda bû ji bo min. Lê heman demê bi min re tirsek jî peydakir. Min digot ‘gelo ez ê bikaribim jê re bibim bersiv, gelek hevalên ku dixwestin biçin wê derê lê şehîd ketin gelo ez ê bikaribim bibim bersiva daxwaza wan’.

Derbasbûna min li qada Rêber APO

Piştî vê bi demekî kin derbasî sahaya Rêber APO bûn. Li wê derê akademiya Kurdî hebû. Weke bihûstekê biçûk bû. Mirov nikare bine ser ziman bedewiyên wir. Lê dema em çûn Rêber APO ne li wê derê bû. Her ku hevalan digotin dê Rêber APO îro were, kelecanekekê hîn mezintir me digirt. Piştî ku Rêber APO hat, hevalan ji me re gotin hevalên ku ji pratîkê û ji welat hatine bila xwe amade bikin dê

biçin li gel Rêber APO. Dema em çûn Rêber APO li ber derî sekinî bû. Yek yek hevalan silav dan Rêber APO. Rêber APO çû rûyê her hevalekî û xêrhatina me kir. Em derbasî xwarinê bûn bi hev re. Rêber APO hem xwarinê dixwar him jî ji me hemûyan pirs dipirsî. ‘Hûn ji kû derê hatin, rewşa wê derê çawa ye’ û her weke din dixwest hem hevalan nasbike û hem jî qadên ku jê hatine bizanibe. Cihên ku em jê hatine, ji me baştir nasdikir. Yek bi yek erdnigariya wan deran, cih û warên wir dipirsî û ji me re berfirehtir digot. Mirov digot qêy Rêber APO bi xwe li wê derê jiyankiriye. Ev yek bandorekê pir mezin li ser min kir.

Hevalên ku ji gelek cihên cûda hatibûn hebûn. Ji Amedê, Dersîmê, Botanê û gelek cihên din heval hatibûn. Rêber APO yek bi yek ji wan pirsan dipirsî. Piştî ji min re jî got ‘belê keça Botanê we li wê derê çi kir’. Tevlîbûna min û ji malbatê de tevlîbûnê çêbûye pirs kir. Wê demê Rêber APO got ‘Me van keçan bi kişandina çiya karekê pir mezin kir, serkeftineke pir mezin bidestxist’. Min wê demê bi Rêber APO re vêya dît, ya rastî di kesayeta mirov de civakeke tehlîl dike an jî cînsekê tehlîl dike. Dibe ku ez weke kesekî li wê derê me, Rêber APO vêya cûda digre dest. Di kesayeta te de jina Botanê tehlîl dike û dahûrandina wê pêş dixê. Wê demê Rêber APO metirsî wisa anî ser ziman û got ‘jina Botanê şerker e, pêwîst e di vê milê de jî tu xwe xurt bikî û pêş bixî’.

Piştî demekî em derbasî perwerdê bûn û perwerde dest-pêkir. Hevalan perwerde didan, lê piranî Rêber APO mijûl dibû, dihat tevî perwerdê dibû. Bi nîqaşkirina bi hevalan re û bi perwerdê re rasterast Rêber APO li ser disekinî. Carna çar seat an jî pênc seat bê navber Rêber APO dahûrandin di-kirin. Di tarzê Rêber APO ya xebatê de saniyeyek jî vala derbas nabe. Ev yek pir bala min kişand û bandoreke li ser min çêkir. Jiyana Rêber APO hemû dagirtî derbas dibû. Ji xebatên perwerde heyani xebatên sporê û heya xebatên nîqaşkirina bi hevalên welat re, hemû keliyên Rêber APO pir dagirtî derbas dibû. Her roj piştî dahûrandinan, me bi hevalan re di nav xwe de nîqaş dikir. ‘Îro Rêber APO van dahûrandinan ji bo me pêxist, gelo me çiqas jê encam girt ango me çiqas fêhm kir?’ Dibe ku asta me ya birdozî an

"TÊKILIYÊN RÊBER APO Û XWEZAYÊ LI VÎR JÎ DIYAR DIBÛ. RÊBER APO BI HEMÛ ZINDIYAN RE MIJÛL DIBÛ"

jî teorîk pir zêde nebû. Lê me bi Rêber APO re vê yekê fêhm dikir ku sekna me divê bibe seknekê birdozî.

Kevokên ku Rêber APO xwedî dikir hebûn. Cihê me dû qatî bû, Rêber APO li qata jor dima. Kevokê hebû ger Rêber APO nebûya her tim li ber cama wî disekinî. Kengê Rêber APO hatiba, ew kevok nû diçû nav kevokan de. Ev bala me hemûyan dikşand. Têkiliyên Rêber APO û xwezayê li vir jî diyar dibû. Rêber APO bi hemû zindiyên re mijûl dibû. Gelek caran radyo pêdixist him

li nûçeyan guhdar dikir û him jî kevokan xwedî dikir. Rojê me cihê kevokan paqij kir. Piştî Rêber APO hat li kevokan mîze kir ku çiqas guhartin di wan de heyê. Wê demê kevokê mirî dît. Qet bala me nekişandibû ew. Lê li ser vê yekê Rêber APO me pir rexne kir û heta aciz bû. Ji me re got ‘li vê derê kevokê mirîye û we ferq nekiriye, ev seransertiya we nîşan dide’. Cerdûn wê kevokê xwaribû. Piştî got ‘divê çî dibe bibe lê hûn wê cerdûnê bikujin’. Heyanî êvarê me kemîn avêt cerdûnê û di dawî de kûşt.

Têkiliyên Rêber APO bi însan re, bi xweza re, bi zindiyên re çiqas bi bandor e me vê yekê dît. Bi xwezayê re diaxivî. Bi kevokan re bi kûlîlkan re diaxivî. Ev mijara kevokê ji bo me weke beşekî perwerdê girt dest. Li gel Rêber APO her keliyên jiyana û her bûyer beşekî ji perwerdê bû.

Xwedîderketina axa xwe destpêkê bi jiyana li ser van axan destpê dike

-Bawerîn Canfeda

Parastina xwezayê bi qasî parastina cewherî girîng e. Çawa her zindî pêwîstiyê bi parastina xwe dibîne xweza jî pêwîstiya parastin û xwedîderketinê dibîne. Ji civaka xwezayî hêya îro jin û xweza wek dîyalektîkekî bi hevra dijin. Li gel ku pergala kapîtalîst

Ew
axa
pîroz

ku wek

mîrasekê,

ji aliye Axîn u

Nuda'yan ma ye,

em ê çawa

dev jê

berdin

u biçin?

jin ji axa xwe dûr kirîye, ew hest û hêskirin hîn jî di hundurê jinan de heye. Di pergalê îro de, ne hîskirinek, ne jî rêz girtinek li hemberî xwezayê nemaye. Ji bo wê pêwîstiya parastinê derdikeve holê.

Li Ewropa'yê behsa azadiyê dikin, wê demê em ji xwe bipirsin gelo eger welatê me her roj tê erîş kirin, malbatên me di bin bombeyan da dijîn, zimanê me tê tine kirin, em dikarin azad bin?

Xwedîderketina axa xwe despekê bi jiyana li ser van axan despê dike, lê jiyaneke bi wate û azad, eger ew ne guncav be wê demê têkoşîn dikeve ser mile welat-parêzan. Wek mînaka herî berçav em dikarin behsa Kurdistanê bikin. Îro li wêlatê me şêrekî bi dijwar tê meşandin. Derdora her çar perçeyê welêt bi dijminê xwînxwar girtiye. Ev rastiyeke e ku her Kurdek di ferqê da ye. Eger behsa xwedîderketina axa xwe ango wêlatpareziyê bikin, divê em balê bikişînin li ser van xalan. Ev welat ku heya îro di her perçe, her çiya, her zozana wî da reng, deng, hest, şervanên nemir hene, ev welat ku mirovahî jê derketiye, ew welat ku bi hêsten jinan bûye yek, ew welat ku bûye pêşeroja ciwanan û xêyalen zarokan... Îro di bin dêste dijminê bê exlaq da ye. Ji bo Rêber APO tiştê ji azadiya jine girîngtir nîne, ew jî bi azadiya axê ve girêdayî ye. Ew tê wê wateyê ku çawa rêya azadiya civakê ji azadiya jinê der-

bas dibe, azadiya welat jî ji azadiya jinê derbas dibe. Ji bo jiyaneke bi tenduristî û aram pewîstiya me bi welatê me heye. Mirov dervayî welat dikare di milê aborî da jiyaneke baş bimeşîne, lê ew çiqas rastiya neteweyî a gelê Kurd temsîl dike mijareke nîqaşê ye. Gel di nav kêmbûyîna aborî, tenduristî an jî malbatê da dikare bi rêbazekî bijî lê bê ax nikare. Ji ber ku bê ax mayin wek zarokeke sêwî mayî ye an jî bê rihe.

Ji bo avabûna jiyaneke Azad rol û mîsyona jinên ciwan girînge

Li Ewropa'yê behsa azadiyê dikin, wê deme em ji xwe bipirsin gelo eger welatê me her roj tê erîş kirin, malbatên me di bin bombeyan da dijîn, zimanê me tê tine kirin, em dikarin azad bin? Ew zarokên ku çend sal berê di kolanên Amedê da dimeşîyan îro di cihekî dûr da êşa penaberiyê dikşînin. Bê guman ew pena-

berî bi xwestekê çê nebû, dijminê xwînxwar penaberî li ser Kurdistan ferz kir. Guhertina qederê ku bi destê faşîstan hatiye nivîsandin di destê jinen ciwan da ye. Ji ber ku em jinên ciwan hêza xwe ji Besê' yan hildidin, nasnameya xwe ji Zilan'an fêr dibin, têkoşînê bi Sara'yan nas dikin, îdeolojiya xwe ji Nagîhan'an dibihîsin û hesta hevaltiye ji Evîn'an digirin, em dikarin erka pêşengtiya ku dikeve ser milê me pêk bînin. Ew axa pîroz ku wek mîrasekê, jî aliye Axîn û Nudayyan ma ye, em ê çawa dev jê berdin û biçin? Her gaveke ku tu li Kurdistanê davêjî dîroka ciwanên fedai ên Rêber APO ji te re dibêjin. Metîna laşê zarokên roje

hembezkir û dipareze,
çiyayê Zagrosê benda
tolgirtineye, Avaşîn soz daye
ku rojê bibîne. Divê em carekê
guhê xwe bidin vê axê û dengê
strana azadiyê guhdar bikin. Êdî
bêhna azadiyê tê ji axa welatê me,
kî dikare me ji vî welatî dûr bixe,
ciwanên rojê êdî destûr nadin ku
dijmin destê xwe bavêje vê axê. Ji
bo vê em di aliyê avakirina jiya-
neke demokratîk, ekolojîk û jinên
azadîxwaz de, rolekî mezin dilîzin.

Sîstema konfederalîzma demok-
ratîk ji Kurdistanê destpê dike lê bi
vî sînordar namîne. Ango sîstema
ku em ava dikin ji bo mirovahiyê
pêşketineke mezin e. Avakirina
sîstemê erka me ya dîrokî ye, li ser
gotina Rêber APO 'Dîrok anha ye
em jî dîrokê dinivîsîn' em hem
tola hezar salan

ra-
kin
hem
jî bersi-
va pevajo-
yê bibin. Em we-
latpareziya xwe
tenê bi parastina ax,
çand û zimanê xwe di-
karin pê-nase bikin. Li ku
derê bibe bila bibe dîl û mejîyê
me her tim wê bi welat ve giredayî
be, destgirtina cîh û warê me ne
hêsan e ew bi tekoşîna gelê me bi
awayekî pir zelal derket hole. Li
welat an jî dervayî welat parasti-
na nîrxên welatpareziyê di her alî
de girîng e. Em wek jinên ciwan
ango pêşeroja welat em çiqas di
ferqa erka xwe da ne?

Rol û mîsyona xwe çiqas esas
digirin? Û pê ve giredayî çala-
kiyên me bi çi awayî be? Eger
em bikaribin bersiva van pirsan
di hundurê xwe da bidin wek
jinên ciwanên Kurdistanî
û şoreşger em dikarin
derketineke pir
mezin çêbikin.

Tevgerandinek
li gorî pewîstiya pe-
vajo divê ava bikin. Wek tê
zanîn li bajarên Kurdistan û
Tîrkiye'yê erdhejek çê bû. Bê-
guman ew felaketeke xwezayî
ye lê belê em wê wek bersiva
xwezayê jî dikarin bigirin dest.
Ji ber pergala kapîtalîst ewqas
li ser xwezayê listok çêkir ku,
xweza jî hewcedarî bi bersivê
dît. Di heman demê da sekna
dewlete faşîst a AKP-MHP ew
erdhej veğerand komkujiyeke
mezin ku bi dehhezaran kes ji-
yana xwe ji dest dan, tere nekir
alîkariyên ku ji aliyê gel va hat
asteng kir, ew jî bes nebû cîhe
ku divê hesab bide ji gel hesab
pîrsî. Ev yek rastiya komara tirk
derdixe holê. Di vê pevajo-
yê giran de, divê em erka xwe ya
peşengtiyê û civakî binin cîh.

Her gaveke ku
tu li Kurdistan'ê davêjî
dîroka ciwanên fedaî
yên Rêber APO
ji te re dibêjin

PIRSGIRÊKÊN DÎROKÎ Û CIVAKÎ

Ji Akademiya Zanistên Civakî

Rêber APO me bi Manîfesta Şaristaniya Demokratîk re nêzîkatî û nêrînên teng ên ji pirsgerêkên dîrokî û civakî re derbas kir, bi şîroveyên xwe yên nû re, bi awayekê kûr, felsefeya yekpareyî û diyalektîk jinûve pênasê dike.

Ji ber pirsgerêkên civakî hatine asteke wisa ku; civak ji civakbûnê hatiye derxistin û civak anîne asta qedandinê. Dînamîkên bîngêhî ên civakê hatine perçiqandin, qadên exlaq û polîtîka ku tevî civakê ne anîne rewşa ku nikaribe kar bike û civak ji her cureya mêtîngerîya hêzên hegemônîk û yekdest re vekirî hatiye hiştin. Ji ber vê jî divê bi awayekê yekpareyî jinûve pirsgerêkên civakê werin destgirtin û rêbazekî çareseriyê were pêşxistin.

Pirsgerêkên Civakî Çawa Derketin Holê?

Pirsgerêkên civakî ew pirsgerêkên ku bi destê mirov hatine afirandin. Pirsgerêkên civakî bi xirabûna tîkîliyên di navbera kesayet-civak, xweza-civak, jin û zîlam de derketine holê. Piştî civak ji pêşketina xwe ya xwezayî hate qûtîkirin û ev pêşketin ji aliyê pergala zîlamê desthilatdar ve ji rê hate derxistin şûndetir, herku çu

pirsgirêkên civakî zêde bûn û di nava pêşketîneke herdayîm de heya roja me ya îro hat.

Destkeftiyên madî û menewî yên di civakê de hatin qezenckirin, piştî jî hêla rahîbên Sûmeran ve hatin xespkirin, berhema bermayî girtin destê xwe û pergala xwe damezirandin; bîrdoziya vê derxistin holê, şûndetir yekemîn car xirabûna civakî di dîrokê de derketê holê û ev pirsgerêkê kûrbûyî heya roja me ya îro hatine. Li serê hêzên ku weke sazî û pêkhateyan nîrxên bermayî xest dîkin û civakê di bîngê de digewîrin (oyma) de yekdestên (tekêl) sermaye û îqtîdarê tîne. Eger çî bi destê dewletê be, çî jî taybet be nîrxên bermayî bi rêkê çandîne, sanayî û tîcarî hatibine gel hev, tê wê wateyê ku yekdest çêbûne. Tekelên ku di qada aborî, leşkerî, polîtîk, tîcarî û bîrdozî de

çêbûne tevahî nîrxên bermayî û berhemên bermayî yên ji keda civakê mêtîne û bi qasî hêza xwe di navbera xwe de parvekirine. Van di nava dîrokê de dabeşî sazîyên cûrbecûr bûne. Lê weke cewherî heya roja me ya îro domane.

Şaristaniya Navendî Hem Encam Hem jî Sedema Pêşketina Zîncîrî ya Yekdestiyê ye

Dema yekdest xwe bi berfirehkirin û mezinkirinê re gihandiye roja îro, civak jî ji kevneşopiyên xwe yên dîrokî hatine qûtîkirin û mêtîngerîkirin. Sedema ku pirsgerêkên civakî derdixê holê bajêr, çîn û dewlet e, ku cewherê yekdestan çêdîkin. Herku derfetên nîrxên bermayî zêde bûn, yekdestî zêde bû, teşeyên bajêr, çîn û dewlet li pey hev hatine damezrandin. Ji bo ku van pêkhateyan xwe rewşa bikin kevneşopiyên

**Pirsgirêkên civakî ew
pirsgirêkên ku bi destê mirov
hatine afirandin. Pirsgirêkên
civakî bi xirabûna têkîliyên
di navbera kesayet-civak,
xweza-civak, jin û zilam de
derketine holê**

nêzî berxwedanên civakî dibe. Ji ber vê jî ji çareserkirina pirsgirêkên civakî wêdetir, ew giran kirine û bi pêvajoya modernîta kapîtalîzma îro re ev pirsgirêk gihiştine rehenga pençêşêrê.

Civak çi ye?

hişk/tund çêkirin û ti çîrok-meslên derew neman ku pêşnêxinin. Di pêşketinên dîrokî de pêkhatiyên weke saray, gor, perestgeh û stadyum ên bi keda mirov hatine çêkirin, bûn şanîkerên hêzên yekdest. Piştî pirsgirêkên civakî hatin damezirandin, gelek bîrdoziyên dij-pergalê xwestin pirsgirêkan çareser bikin. Lê ji ber pirsgirêk rast pênase û tehlîl nekirin, nekarîn çareserîya rast jî danên holê. Wek mînak; ji bo pirsgirêkan çareser bikin teolojî nêzîkatiyên olî pêşkêş kir, Marksîstî jî tenê ji aliyê aborî ve tehlîla çînî kirin û hewl dan bi venêrîneke teng ve pirsgirêkan çareser bikin. Lê ji ber nekarîn pirsgirêkan di çavkaniya wan de çareser bikin, bi demê re nekarîn xwe ji ketina bin xîzmeta pergalê rizgar bikin.

Dema şaristaniya dewletî pirsgirêkan bidest digre, xwe bi anîna asta destnedayîne ve qîsmeke elît esas digre, qîsmên din ên civakê jî tine dihesibîne. Nêzîkatiya zan-yariya pozîtîvist jî civaka xwezayî dadixîne ser hezaran diyardeyan, nirxên wan ên civakî çalexwer dike û didaxîne bin xîzmeta desthilatdar; wek ku ticar nehatine jiyîn

Civak ew komcivaka mirov a ku di erdnîgariyeke diyar de dijî, xwedî berjewendiyên hevpar e, di navbera wan de piştevanî heye, xwedî çandeke hevpar e û xwe birêxistin kiriye ye. Cihê hevpar, ax, berjewendiyên hevpar, çand û rêxistin kevîrên bingeîn ên civakekê çêdikin. Civak organîzmayeke zindî ye. Dînamîk e, diguhere û vediguherîne. Di civakîbûnê de domdarî û nejbîrîni heye. Di tevahî qadên madî-mewî de, di mercên wextcih de rastiyan civakî têne damezirandin, têne selihandin, têne hilweşandin û şûna wê cihên nû têne avakirin. Ji ber rastiyan civakî ew rastiyan ku hatine damezirandin. Bi qabiliyeta mirov têne damezirandin. Civak ne damezînekên ser-mirov in. Wekî ku ji aliyê mirovan ve hatine damezirandin, ew bi xwe jî kesayetên mirov didamezîrîne. Ya civakekê dike civak, nirxên wê yên manewî ne. Van nirxên manewî jî; diyardeyên weke exlaq, politîka û zîhniyet in. Civak xwe bi van re îfade dike û nasnameya xwe bi saya wan çêdike.

Rastiyan civakî weke ku li jor hatine îfadekirin in, lê civaka kev-

neşopiyên dewletê, avahiyên olî û bîrdoziyên dewletî weke avahiyên statîk ku nayên guhartin ser civakê têne ferzkirin, hewl didin civakê bi xew ve bibin û bi vî rengî hewl didin serhildan û têkoşînên civakî bisînor bikin. Cîhazên weke îqtîdar, mêtînger û berjewendiyên jî weke hebûnên xwedayî didin nîşandan, sifetên weke dest nikare lê were dayîn, pîroz û mezin in lê bardikin û bi vî rengî hewl didin desthilatdariya xwe li ser civakê pêkbinin. Ango dikevin nava nêzîkatiyeke weke hertîşt di mucîda çarenûsê de pêktê, ger di çarenûsê de çi hebe dê ew pêk were. Ji bo vê jî amûrên bîrdozî pêşdixînin. Van amûran; amûrên olî, hizrî, hunerî, çandî û medyatîk in.

Pirsgirêkên Civakî bi Destê Mirov Hatine Damezirandin

Me li jor de jî diyar kiribû ku bi destê mirovan pirsgirêkên civakî hatine çêkirin. Wê demê gelo, em dikarin ji her pirsgirêkên ku di civakê de têne jiyîn re bêjin pirsgirêka civakî? An jî ma civakan di dîroka xwe de pêvajoyeke bêpirsgirêk nejiyane?

Wek mînak; karesatên xwezayî ku ji derveyî vîna mirov in û em nikarin ji van re bêjin pirsgirêkên civakî. Felaketên weke erdhej, hezaz, ziwayî, şewitîna daristanan û nexweşiyên cubecur ên şewbê, ne pirsgirêkên civakî ne. Lê pirsgirêkên civakî ew pirsgirêkên ku bi destê mirov hatine damezirandin. Û bi giştî jî piştî ku

civaka xwezayî ber bi şaristaniyê ve hat, pîrsgirêkên civakî derketin holê, ku ev jî xwedî dîrokeke pênc hezar sal e. Ev pênc hezar sal jî tenê ji %2 dîroka civakan pêktîne. %98 jî di têşeya civaka xwezayî de pêşkêtiye û di vê wexta %98 de jî mirov nayê rûberûyê ti pîrsgirêkên civakî. Ji ber feraseta jiyanê wekhev û komînal serwer e. Diyardeyên weke dewlet, îqtîdar, mêtîngerî û çînati nîne di van civakan de û civak biyaniyê têgehên wekî van e; zîhnîyeta wî jî dest nade pêkhatayên wisa. Ji ber bi gelemperî jin jî vê civakê re pêşengiyê dike û rengê xwe didê, bi hezaran salan li hemberî şaristaniya dewletî ya pişt re derketiye holê têkoşîn daye. Me li jor de sedema derketina pîrsgirêkên civakî diyar kiribû, ji bilî wê jî me venêrinên cûrbecûr û nêzîkatiyên cuda yên di derbarê pîrsgirêka civakê re jî diyar kiribû. Em li vir careke din jî pêwîst dibînin ku vê bikirpînî; Rêber APO diyar dike ku pîrsgirêka bîngê ew e ku civak ji civakbûnê hatiye derxistin. Ger civakek hatibe vê astê ku nîrxên hebûna wî yê bîngê nexebite û êrîş li dijî wan nîrxan hebe, li vir pîrsgirêk heye û ev pîrsgirêk mezin e. Me li jorê qala nîrxên bîngê ên civakê kiribû. Ger exlaq û polîtîka ku tevnê bîngê ên civakê ne, hatibin korkirin, di wê rewşê de be ku nikaribe rola xwe bilîze, civak nikaribe jiyanê xwe ya xwezayî berdewam bike, nikaribe xwe bixwe birêve bibe, nikaribe di rastereya vîna xwe de biryaran bigre, ji lewra nikaribe

xwe ji bûna tabiyê pergalê û ketina bin mêtîngerîya wî de rizgar bike, ev tê wateya ku tevna exlaqî û polîtîk ya civakê hatiye asteke wisa ku nikaribe bixebite. Civak ji civakbûnê hatiye derxistin. Ev rewş civakê bi demê re tîne rewşa bêparastin, ku jî vê xalê şûndetir jî êdî ji bilî nijadkujî û şkestina civakan tiştek din dernakeve holê. Mînakê wê ya herî şênber jî di roja me ya îro de, di pêvajoya modernîta kapîtalîst de tê jiyîn. Pêşengiya modernîteya kapîtalîst jî DYE dike.

Di Roja Me ya Îro de Pîrsgirêkên Civakî Gihîştine Lûtkeyê

Di roja me ya îro de pîrsgirêkên civakî ku bi derketina şaristaniyê re gelek têş û rêjeyên cuda qezenc kirine, li her qadê gihîştine lûtkeyê. Tevî hemû pêşketinên zanyar-teknojojîk, endûstriyel û yê din pîrsgirêk nehatine çareserkirin, berovajî qetmer bûye û gihîştîye rehenga pençêşêrê. Çarsed salên dawî yê şaristaniya Ewropa şahidî ji şerên zêdetirî tevahiya dîrokê kiriye. Bi mîlyonan mirov di van şeran de jiyanê xwe ji dest dane, welat hatine rûxandin û jenosîd hatine jiyîn. Pîrsgirêkên zîhnî, siyasî, aborî, leşkerî, demografîk, ekolojîk gihîştine asta herî jor û di maskekirin û kûrkirina pîrsgirêkên civakê yê weke zayendperestî, neteweperestî û oldarî de, bi awayekî pir girîng rola negatîf listîye û dilîze. Şaristanî di çavkaniya pîrsgirêkên civakî yê pênc hezar salan de radizê, ku ji xwe şaristanî bi xwe bûye gloka

pîrsgirêkên mezin. Hegemonya yekdestî xwe xistiye nava tevahî qadên jiyanê civakê. Pîrsgirêkên civakê bi modernîteya kapîtalîst gihîştîye rewşeke wisa ku civak ji civakbûnê hatiye derxistin û şkestîye. Hegemonya yekdestî ji bo bikaribe civakê ji mêtîngerîyê re vekirî bihêle sanaltî afirandiye û hewl daye bi bombabarana mediyayê re zihne civakê çexexwer û fethî bike. Civakan ji kevneşopîya wan, ji dîroka wan qût dike, wan tîne rewşa kêriyan û wan bêvîn dihele.

Me got ku yekdestiya sermaye û îqtîdarê ku berhem û nîrxê bîngê xesp dike çavkaniya pîrsgirêkan e. Rêber APO me di bin 12 serekeyan de van pîrsgirêkan hîn şênbertir rêz dike.

Pîrsgirêka dewlet û îqtîdarê çavkaniya pîrsgirêkên civakî ye. Ji derketinê heya roja me ya îro ji bo civakê bêhêz bihêle, bi lewazkirina tevnê wê yê exlaqî û polîtîk ji mêtîngerîya yekdest re amade kiriye.

Di bîngê tevahî pîrsgirêkên ku di roja me ya îro de tîne jiyîn, pîrsgirêka dewlet û îqtîdarê heye. Bi polîtîkayê ku dimeşînin û bi hêrsa xwe ya kar û qezencê civak ji civakbûnê derxistine. Azadiya civakê hatiye fedakirin ji azadiya kes re. Kesayet; bi navê ezeztî û azadiyê ji kesayeta xwe hatiye derxistin û ew li hemberî civakê kirine pîrsgirêk. Şirketên global ên tevahî çavkaniya finansê di destên xwe de digrin jî weke lîstokan di destê dewlet û îqtîdara xwe de tîne listin. Ji bo berjewendiyê xwe dema dixwazin wan diguherînin û yê nû datînin şûna

wan. Civak ticaran weke vê demê bi metirsiya belavbûnê re nehatiye rûbirû. Ti caran weke vê demê bi hilweşandina exlaqî û polîtîk re rûbirû nemaye û nejiyaye.

Dewlet û îqtîdarê huqûq daniye

de derketina ji pirsgerêkan, çavkanî û pêşketina wê didane holê, rêyên çareseriyê wê jî datîne holê. Bi awayekî şênber dide diyarkirin ku wê jinûve rojanekirina nûve

şûna exlaqê û îdaregeriya dewletê daniye şûna polîtîkayê.

Di exlaqê de xirabûn wiha pêşketiye.

Xirabûna exlaqê, girêdayî tekêlên ku li jorî nirxan pêşketine.

Hilweşandina exlaqî bi modernîteya kapîtalîst re jî gihîştîye lûtikê. Civak anîne rewşeke wisa ku nikaribe nefes bigre, xwe binase, rêgezên xwe yê exlaqî pêkbîne, nîqaşên polîtîk ji bo pêdiviyên xwe yê bingehîn nikaribe bike û nikaribe biryaran bigre.

Dema Rêber APO di Manîfesto-ya xwe ya Şaristaniya Demokratîk

û nirxên menewî yê civaka xwezayî bi têşeya civaka demokratîk, bibe çareserî ji pirsgerêkan re. Di bingeha pêşxistina Şaristaniya Demokratîk li hemberî şaristaniya kapîtalîst, pêşxistina modernîteya demokratîk li hemberî modernîteya kapîtalîst û rêkên çareseriyê datîne holê. Hewl dide ji bo vê jî zanista civaka şaristaniya demokratîk û têgehên wê çêbike, jinûve wan têgehên ku navaroka wan ji aliyê modernîta kapîtalîst ve hatine valakirin pênase û biwate bike û têgehên zanistekê civakî ya nû çêbike. Bi pênasekirina civaka exlaqî û polîtîk re rêyên çareseriyê pirsgerêkan civakî destnîşan dike. Van rêyên çareseriyê bi awayeke berfireh di Manîfesto-ya xwe ya Şaristaniya Demokratîk de vedike.

Tiştê dikeve ser milê me;

Tiştê dikeve ser milê yê ku ji xwe re dibêjin ez şoreşger, demokrat û welatparêz im jî ev e; pêwîstê em li hemberî pirsgerêkan civakê hîn hişyartin bin, bi zanista vê, berpirsyariya ji nû ve avakirina civaka exlaqî û polîtîk dikeve ser milê me û li ser vê bingehê divê em bibin xwedî helwest, sekn û tekoşîneke berfireh.

DEMOKRATİK VE EKOLOJİK TOPLUM İÇİN BİR TASLAK (PROJE) DÜŞÜNCESİ

BU YAZI 'BİR HALKI
SAVUNMAK' KİTABINDAN
ALINMIŞTIR

Toplumsal sistem krizi ile birlikte gittikçe derinleşen ekolojik krizin kökenlerini uygarlığın başlangıcında aramak en gerçekçi yoldur. Toplum içinde tahakkümden kaynaklanan insana yabancılaşma geliştikçe, doğaya yabancılaşmayı da beraberinde getirdiği, ikisinin bir iç içeliği yaşadıkları bilinmelidir. Toplum özünde ekolojik bir olgudur. Ekoloji ile kastedilen ise, toplum oluşumunun dayandığı fiziki ve biyolojik doğadır. Dünya gezegeninin fiziki oluşumuyla biyolojik oluşumu arasındaki ilişki her geçen gün daha çok aydınlanmaktadır. Bu bilimin en çok başarılı olduğu alanlardan biridir. Yaşamın suda başlaması, oradan karaya yayılması, ilkel bitki ve hayvan türlerinden sınır konulmakta zorluk çekilen bir çeşitlenmenin gelişmesi bilimsel olarak çözümlenebilmektedir. İnsan türünün dayanabileceği fiziki ve biyolojik çevre bu gelişmelerle

bağlantılı olarak ortaya konulmaktadır. Bağlantı varsayımlarından birisi, insan türünün genelde canlılar, özelde hayvanlar alemindeki evrim zincirinin en son halkası olduğuna ilişkindir. Bundan çıkarılabilecek en başta gelen sonuç, insan türünün rasgele yaşayamayacağı, evrim zincirinin gereklerine bağlı kaldıkça kendini idame ettirebileceği gerçeğidir. Dayandığı evrim haklarını tahrip etmesi halinde, biyolojik bütünün kaybolması ve bundan dolayı da türün kendini sürdürememe tehlikesiyle karşılaşması kaçınılmazdır. Doğadaki evrim bütünselliğinin sanıldığından daha fazla türlerin karşılıklı bağlılığına dayandığı bilimce iyice tespit edilmiştir. Karşılıklı bağlılık yitirildikçe, evrim halkalarında büyük kopuşların doğacağı, bundan da çok sayıda türün devam sorununun ortaya çıkacağıdır.

Bu bilimsel gerçeklik karşısın-

da uygarlığın yarattığı sorun, eğer tedbir alınmazsa, çoktan cehenneme kapıyı araladığıdır. Uygarlığın sorunu doğurmasının en temel nedeni, dayandığı zorbalık ve cehalet daha doğrusu yalancı olma zorunluluğu gerçeğidir. Hiyerarşi ve devlet oluşurken sadece baskıya, zora dayanmakla varlıklarını kalıcı kılamazlar. Olup bitenin gerçek hikayesini gizlemek için riyakarlık, yalan kaçınılmazdır. İktidar hakimiyeti, zihinsel hakimiyeti gerektirir. Zihinsellik ise gerçek dışılığı geçerli kıldığı sürece iktidarı güvenceye alabilir. İktidarın kaba güç yönü her zaman ince güç yönü olarak zihnin bu türünü canlı ve egemen kılacaktır. Zihniyetin bu tarz oluşumu doğada yabancılaşmasının da temelini oluşturmaktadır. Toplumu var eden komünal bağı inkar ettikçe ve yerine bir sapma olarak gelişen

*Doğal çevre felaketlerini durdurmak
için kurulmuş çok
sayıda örgütlenmeyi derinleştirmek,
demokratik toplumun
ayrılmaz bir parçası kılmak, yine feminist
ve özgürlükçü kadın hareketiyle dayanışma içinde
olmak eylemlilik görevleridir*

hiyerarşik ve devlet güçlerini esas aldıkça, zihniyet durumu doğayla yaşam arasındaki bağın unutulmasına, önemsiz kılınmasına açık hale gelecektir. Uygarlığın dayandığı bu zemin üzerindeki her yükseliş, daha fazla doğadan kopma, çevreyi tahrip olarak yansı bulacaktır. Uygarlık güçlerinin gözü artık doğal zorunlulukları görmeyecektir. Ne de olsa onları besleyen alt tabaka onlara her şeyi hazır sunmaktadır.

**Toplumsal krizle
çevre krizi birleşti**

Sonuçta toplumsal krizle çevre krizi birleşti. Sistemin özü nasıl toplumsal krizi kaos aralığına taşıdıysa, çevrenin yaşadığı felaketler de yaşam için SOS tehlikesi vermeye başladı. Kanser gibi büyüyen kentler, kirlenen hava, delinen ozon tabakası, hayvan ve bitki türlerinde ivmeli azalış, orman tahribi, akarsu kirliliği, her tarafta çöp dağları, kirli atıklarla bulanmamış suyun kalmaması,

anormal nüfus artışı, artık doğayı da kaosla birlikte isyana yöneltti. Gezegenimizin ne kadar kent, insan, fabrika, ulaşım aracı, sentetik madde, kirli hava ve su kaldıracağı hesaplanmadan, azami kârın peşinde gözü kara bir gidiş vardır. Bu olumsuz gelişmeler bir kader değildir. Bilim ve tekniğin iktidarın elinde dengesiz kullanımının sonucudur. Süreçten bilim ve tekniği sorumlu tutmak yanlıştır. Bilim ve teknik kendi başına rol oynamaz. Toplumun sistem güçlerinin niteliğine göre rollerini oynarlar. Doğayı batırdıkları gibi daha da iyileştirebilirler. Sorun tamamen toplumsaldır. Bilim ve teknik düzeyi ile insanların ezici çoğunluğunun yaşam standartları arasında büyük bir çelişki vardır. Tamamen bilim ve tekniğe hükmeden bir azınlığın çıkarından ötürü bu durum doğmaktadır. Demokratik, özgürlükçü toplum sisteminde bilim ve tekniğin oynayacağı rol ekolojiktir.

Ekolojinin kendisi de bir bilimdir. Toplumun çevreyle ilişkisini

inceleyen bir bilim. Yeni olmasına rağmen, gittikçe tüm bilimlerle iç içe toplumla doğa çelişkisinin aşılmasını sağlamada öncü rol oynayacaktır. Sınırlı olarak gelişen çevre bilinci ekolojiyle devrimsel bir sıçrama yapacaktır. İlkel komünal toplumda doğayla bağ çocuk ana bağı gibiydi. Doğayı canlı olarak algılıyor. Ona karşı olmak, ondan ceza almamak dinin temel kuralı haline getirilmiştir. Doğa dini ilkel komünal toplumun dinidir. Toplumun oluşumunda doğal bir anormallik ve çelişki yoktur. Felsefenin kendisi insanı 'kendi farkına varan doğa' olarak tanımlar. İnsan özünde en gelişmiş doğa parçasıdır.

Bu en gelişmiş doğa parçasını doğayla çeliştiren toplumsal sistemin doğa dışılığı, anormalliği böylelikle ortaya çıkmaktadır. Doğayla adeta bir bayram coşkusuyla bayramlar zaten doğayla coşkun verimli birliğin yansımasıdır. Bütünleşen insanı doğanın başına bela haline getirmek, herhalde o toplumsal sistemin ne ka-

ratılamaz. Konuyla ilintililik anlamında kadın kanamasını doğayla hem ayrı düşüşün hem de ondan gelişin bir işareti olarak yorumlamamızın çarpıcı anlamı bir kez daha kendini hissettiriyor. Kadının doğallığı, doğaya yakınlığından ileri gelmektedir. Sırlı çekiciliği de anlamını bu gerçeklikte bulur.

**Doğayla bütünleştirmeyen
hiçbir toplum sisteminin
rasyonelliği, ahlakiliği
savunulamaz**

Doğayla bütünleştirmeyen hiçbir toplum sisteminin rasyonelliği, ahlakiliği savunulamaz. Doğal çevreyle en çok çeliştiren sistemin rasyonelite ve ahlaki olarak da aşılması bu nedenledir. Kapitalist toplum sisteminin yaşadığı kaosla çevre felaketi arasındaki ilişki bu kısa tanımlamadan da anlaşıldığı gibi diyalektiktir. Ancak sistemden çıkış doğayla olan köklü çelişkileri aştırabilir. Yalnız başına çevrecilik hareketleriyle çözümleyici olunamayacağı çelişkinin karakterinden ileri gelmektedir. Diğer yandan ekolojik bir toplum ahlaki dönüşüm de gerektirir. Kapitalizmin anti-ahlakiliği ancak ekolojik yaklaşımla aşılabılır. Ahlak vicdan ilişkisi empatik ve sempatik bir ruhsallığı gerektirir. Bu ise yetkin bir ekolojik donanımın anlam bulduğunda değer taşır. Ekoloji doğayla dostluktur, doğal dine inanıştır. Bu yönüyle doğal organik toplumla yeniden ve uyanmış bilinçle bütünleşmeyi ifade eder.

dar belalı olduğunu kanıtlar.

Doğal çevreyle bütünlük sadece ekonomik, sosyal içerikli değildir. Felsefi olarak da doğa, kavranması vazgeçilmez bir tutkudur. Aslında bu karşılıklıdır. Doğa insanlaşarak büyük merakını, yaratım gücünü kanıtlarken, insan da doğayı Sümerlerin özgürlüğü

(amargi) anaya (doğaya) dönüş olarak anlamaları düşündürücüdür kavrayarak kendi farkına varmaktadır. İkisi arasında aşık, aşık olunan ilişkisi vardır. Bu büyük bir aşk serüvenidir. Bozmak, ayırmak herhalde dini tabirle en büyük günahıdır. Çünkü ondan daha değerli bir anlam gücü ya-

Ekolojik yaşamın pratik sorunları da oldukça günceldir. Doğal çevre felaketlerini durdurmak için kurulmuş çok sayıda örgütlenmeyi derinleştirmek, demokratik toplumun ayrılmaz bir parçası kılmak, yine feminist ve özgürlükçü kadın hareketiyle dayanışma içinde olmak eylemlilik görevleridir. Çevreye ilişkin bilinçlenme ve örgütlenmeyi yoğunlaştırmak, demokratikleşmenin en temel faaliyetlerinden birisidir. Bir dönemlerin yoğun sınıf ve ulus bilinci gibi yoğun demokrasi ve çevre bilinci kampanyalarını düzenlemek durumundayız. Hayvan haklarından tutalım, ormanları korumaya ve hızla doğayı yeniden ormanlaştırmaya doğru bir eylemlilik toplumsal eylemliliğin vazgeçilmez bir parçası olmalıdır. Biyolojik duyarlılığı olmayanın toplumsal duyarlılığı sakattır. Gerçek ve anlamlı olan duyarlılık ikisi arasındaki bağı görmekten geçer. Önümüzdeki dönemler çıplak hale getirilmiş doğanın büyük bir orman ve diğer bitki örtüsüne ve hayvanlarına kavuşması için verilmesi gereken büyük mücadelelere tanık olacaktır, tanık olmalıdır. Adeta ormanlaştırma şansını vermek gerekecektir. En büyük yurtseverlik ağaçlandırmak ve ormanlaştırmaktan geçer sloganı, herhalde en değerli sloganlardan biri olacaktır. Hayvanları sevip korumayanın insanları koruyup sevmeyeceği daha iyi anlaşılacaktır. Hayvan ve bitkilerin insana emanet olduğu kavrandıkça, insanın değeri bir kat daha artacaktır.

Ekolojik bilinçten yoksun bir toplumsal bilinçlilik, reel sosyalizm olgusunda da görüldüğü gibi çözülmek ve yozlaşmaktan kurtulamaz. Ekolojik bilinç temel ideolojik bir bilinçtir. Felsefeyle ahlakın sınırları arasındaki köprü gibidir. Çağdaş krizden kurtarıcı politika ancak ekolojik olduğunda doğru bir toplumsal sistemliliğe götürebilir. Kadın özgürlük probleminde olduğu gibi, ekolojik sorunların çözümünde de bu denli gecikmiş ve yanlışlıklarla dolu yaşa-

mın altında ataerkil devletçi iktidar anlayışının temel bir rolü vardır. Ekolojiyi ve feminizmi geliştirdikçe, ataerkil devletçi sistemin tüm dengeleri bozulmaktadır. Gerçek bir demokrasi ve sosyalizm mücadelesi ancak kadın özgürlüğü ve çevrenin kurtuluşu amaçlandığında bütünlük kazanabilir. Ancak böylesine bütünleşmiş bir yeni toplumsal sistem mücadelesi güncel kaostan çıkışın en anlamlı biçimlerinden biri olabilir. ♦

Barışın Öncüsü Olan Kadın Ahlakı Ve Politik Toplumunda Temel İnşaa Gücüdür

(Bu yazı PAJK'in resmi sitesinden alınmıştır)

- Zilan Tolhildan

Önemli tarihi bir süreçten geçiyoruz. Önder APO'un başlatmış olduğu Kürt sorunun çözümü konusundaki adımlar tüm Dünya Kamuoyunu'nun gündemindedir. Böylesi tarihi süreçte hepimizin rolünü oynaması bizler için önemli olmaktadır. Bu rolü oynamak için ilk başta; nasıl bir zihniyet, nasıl bir bakış, nasıl bir düşünce ile Demokratik Kurtuluş, Özgür yaşamı inşa edeceğiz.

Toplum üzerinde oluşturulan ataerkil zihniyetin günümüzde yarattığı kaos, stres, savaş, şiddet vb. soykırım politikaları devam etmektedir. Geliştirilen politika günümüzde toplumun ahlaki ve politik çöküşüne neden olmaktadır.

Dünya'da ezilen tüm halklar özelde de Orta Doğu halklarının kültürü, dili ve geleneği sömürülmeye devam etmektedir. Ataerkil zihniyete karşı güçlü mücadele yürütecek olan ve bu dönemin barış öncülüğünü yapacak olan elbette ki kadının kendisi olacaktır. Olmak durumundadır. Çünkü savaş erkeği, barış kadını güçlendirir.

Tarhimizi hakikat gerçekliği ile tekrardan ele alıp değerlendirirsek; yapılan araştırmalara göre, insanlığın günümüz toplumuna göre doğal toplumda çok daha özgür, adil, demokratik bir yaşamı sürdürdüğü anlaşılmaktadır.

Doğal toplum, toplumsallığımızın kök hücrelidir. Kadın

emeğinin biricikliğinin kaynağında bu toplumsallığı yaratma gücü vardır. Kadının toplumsal emeği, yaşama anlam ve güzellik katmıştır. Bu emek yaşatan, yaşamı güçlendiren bir emektir. Bunun için anlam vermenin kendisi ise adalet, vicdan ve toplamında özgürlük olmaktadır. Oysa egemen zihniyet, kadını sadece biyolojik bir cins, evinin kadını olarak değerlendirmektedir. Kadını politikada, ekonomide, kültürde, hukukta yok saymaktadır. Oysa ki kadın sadece bir cins değil, bir birey değil, toplumsal ve ulusal bir olgudur. Tarihsel olarak yaşam akışı iki yönlü olagelmıştır. Bunun bir yönü egemenlik, diğeri ise direniş olmaktadır.

'Ahlaklı yaşam, ahlaklı insan, ahlaklı toplum demektir.'

'Toplumsal yaşamın her alanına sinmiş eril kodlamalara karşı güçlü mücadele gerektiği kadar ahlaki ve politik toplumun inşasının nasılına ve nerelerden başlangıç yapılmasına dair biz kadınların da güçlü hazırlıklı giriş yapmamız önemli ve özgür yaşamı kazanmak için şarttır'

Toplumun ahlaki ve politik inşasına öncülük edecek olan kadındır

Toplumsal ahlaki ve politik inşasına öncülük edecek olan kadının önü açılmazsa (ki bunu gerçekleştirecek olan kadının özgürlük mücadelesidir) yaşanan sorunlar devam edecektir. Nasıl ki, toplum ahlak ve politika olmadan yürüyemeyecekse ya da politikasız toplum başı kesilmiş bir tavuğa benziyorsa, kadınsız toplumun da inşası olamayacağı kesindir. Bunun için, zihniyet ve vicdan devrimi hepimiz için önemli olmaktadır. Toplumsal yaşamın her alanına sinmiş eril kodlamalara karşı güçlü mücadele gerektiği kadar ahlaki ve politik toplumun inşasının nasılına ve nerelerden başlangıç yapılmasına dair biz kadınların da güçlü hazırlıklı giriş

yapmamız önemli ve özgür yaşamı kazanmak için şarttır. Bunun politik alanından ekonomisine, eğitiminden sanatına kadar her alanda kendi olarak örgütlenmek, yaşamı daha da özgürleştirecek, güzelleştirecek, daha adil ve barışçıl kılacaktır.

Barış hem özgür yaşamın yeniden inşasının koşullarını yaratır hem de bunun eylem gücünü ve tarzlarını açığa çıkarmanın fırsatıdır. Bu açıdan da biricikliği vardır. Kaçırılması tarihsel anlamda büyük veballeri getireceği gibi örgütlendirilmesi, özgür yaşama girişin merhabası olacaktır.

Özgür yaşamın örgütlendirilmesi için, toplumumuzun her alanının da parçasında, dağında, ovasında barış için, üzerine düşen rolün gerçekleştirmesi için ciddi tartışmalar ve eylemsellikler yürütülmektedir. Temelleri sağlam toplumsal barışın yolu, aynı zamanda ahlaki toplumdur geçer. Bu süreci geliştire-

cek, ilerletecek güç katacak, her düşünce, söz ve eylemin ahlaki niteliği vardır. Nihayetinde, barışın kendisi ahlaki ve politik niteliktedir.

Ahlaklı yaşam, ahlaklı insan, ahlaklı toplum demektir

Tekrardan ortak platformlar, sempozyumlar, tartışma ve paylaşımı yaratmak sorunları çözüm gücüne kavuşturmak anlamına gelecektir. Bunun için güçlü emek ve çaba gerekmektedir. Bedelsiz hiçbir şey olmaz. Nasıl ki, güzelliğin kendisi özgürlükse, özgürlüğün kendisi de bedelsiz olmayacaktır. Yani anlayacağımız böylesi bir tarihi süreçte çok çalışmamız gerekiyor. Özgürlüğün kendisi bedel istiyorsa, öyleyse zorlanmalardan korkmamak ve üzerine yürümek başarıya kilitlenmek hepimizin hedefi olmaktadır.

Ekolojik Ekonomide Kadınların Öznelliği Yazısından alınmıştır

Kapitalizmin bağrını azami kâr ve büyüme oluşturur; bunun için daha çok üretilmeli ve daha çok tüketilmelidir. Çok üretmek ve hiç durmadan üretmek gereklidir çünkü üretim durduğunda kâr oranları düşmeye başlar. İşçilerin kölelik koşullarında üretim yaptığı günümüzde, emeğin daha fazla sömürsü dolayımın da arttırılamayan kâr oranları, doğanın sömürsü ile “doğal kaynakların” üretim sürecine ya çok ucuza ya da maliyetsiz bir şekilde aktarılmasını gerektirir. Bunu çok uzun süre eski biçim sömürgecilikle yerine getiren devletler bugün çok uluslu şirketlerle yeni sömürgecilik formları oluşturmaktadırlar. Uluslararası şirketler (ya da ulus-devlet şirketleri) tarafından üretilen silahların tüketildiği savaşlar vasıtasıyla, işgal edilen topluluk yaşam alanları doğal zenginlikleri ile sermaye birikim süreci içinde hızla tüketilmektedir. Doğanın sömürsü emeğin sömürsü ile birleştirilerek değişim değerleri ve piyasa ekonomisi yaratılmaya devam ediliyor.

Öte taraftan kapitalist sistemi toplum üstü bir sistem haline

getiren en önemli olgu, toplumun ne üreteceğine karar vermiyor oluşudur. Topluluk üretiminde ihtiyaçları için ne üreteceğine ve nasıl üreteceğine karar veren topluluklar, kapitalist sistemin dinamikleri içinde üretim üzerindeki karar alıcı pozisyonunu tamamen kaybetmiştir. Neyin nasıl üretileceğine bugün karar veren, piyasadaki kâr olgusudur; insanlara düşen kâr için üretilen metaller içinde ihtiyaçlarını giderecek ürünleri seçmesidir ki, bu da çoğu zaman ücret temelinde belirlenir.

Yani toplum üretim üzerindeki özyönetimini (self-administration) kaybettiği oranda tüketim kültürü üzerindeki öz belirlenimini (self-determination) de kaybeder.

Alternatif bir ekonomik siyasetin oluşumu

O halde hem kadın mücadelesi hem de ekoloji mücadelesi kapitalizme karşı başka bir ekonomi siyaseti taşımak zorundadır. Çünkü; doğanın rezerve edilmesi de-

JİNEOLOJİ 19 SAYISI - AZİZE İSLAN

Alternatif Ekonomi Siyaseti

Türkçe

Başka bir dünyanın mümkünlüğü kapitalist olmayan ekonomik ilişkilerin örgütlenmesi ile mümkündür

ğişim değerinin hâkim ilişki olduğu bir dünyada mümkün değildir.

Değişim değeri yerine kullanım değerinin yeniden sosyal ilişkilerin kurucu değeri olarak konumlanması ile ekolojik kriz durdurulabilir ki, bu ekonomiyi yeniden kadınların kurucu rolü ile düşünmeyi gerektirir. Ekolojik yıkım her şeyden önce topluluğun ve bu topluluğun gerçekleştirdiği üretimin kolektif ihtiyaçlar temelinde yeniden ölçeklendirilmesini gerektirmektedir.

Ekolojik bir ekonomi dönüşümü aynı zamanda bir toplumsal dönüşümdür

Kürt Hareketi'nin savunduğu demokratik komünal ekonomi kadın öncülüğünde alternatif bir ekonomi örgütlenmesini öngörürken bu ekonomi örgütlenmesinin ekolojik olması gerektiğini ifade eder. Ekolojik bir ekonomi sadece "doğaya saygı" gibi dar bir konsepti değil, ihtiyaç temelinde yeni toplumsal

alışkanlık oluşturmayı, toplumun kendisinin belirlediği öz belirle-nim siyasetini esas alır. Bu değişim bireysel alışkanlıklarımızdan kolektif olan alışkanlıklarımıza değin bilinçli bir sosyal dönüşüm ile mümkündür. Geçimlik ekonomi topluluk için herkesin hayatta kalması ile ilgiliyken bugün içinde bulunduğumuz koşullarda alternatif bir ekonomik örgütlenme herkesin dışında doğanın ve doğadaki tüm akışın (suyun, havanın, ormanların, vahşi yaşamın ve hayvanların) yaşayabilirlik hakkını teslim etmek zorundadır. Bu, yukarıda vurguladığımız, kadının geçimlik ekonomiyi oluştururken yaptığı gibi ve bugüne değin doğa ile ilişkisinde değişmeyen olgu gibi doğanın gelişmesine ve büyümesine izin vermek anlamına gelir ki kendi onurunu önemseyen toplumun doğayla etik bir temelde ilişkilenecek anlamına gelir. Kadınların doğa ile kurduğu ilişkide ihtiyaç ahlaki bir olgudur ve doğayla ahlaki ilişkilenecek alternatif

ekonomi siyasetinde doğa-insan ve insan-insan arasında kurulan ilişkilerin tahakküm ilişkisi olarak şekillenmesinin önüne geçer. Yani ihtiyacı merkezine alan alternatif bir ekonomi siyasetinde erkeğin ne doğayla ne kadınla ne de diğer topluluklarla hiyerarşik ve egemenlik ilişkisi kurması mümkün değildir. Çünkü bunun maddi ve toplumsal zemini ortadan kalkar. Ancak unutmamak gerekir ki, burada ihtiyaç denildiğinde sadece temel ihtiyaçlardan yani hayatta kalmamızı sağlayan ihtiyaçlardan bahsedilmemektedir. İnsanlığın kolektif gelişim ihtiyaçlarının zamanla ve mekâna göre güncellenmesi esas alınmalıdır; bu yüzden alternatif bir ekonomi siyasetinde ihtiyacın toplumsal olduğu yani toplum tarafından ortak karar verilen unsurlar olduğu hatırlanmalıdır. Yani kapitalizm gibi sınırsız meta üreten bir sistem karşısında sadece yeme-içme-barınma gibi temeli ihtiyaçların olduğu bir ekonomik örgütlenme için rıza üret-

mek ya da uzun süreli örgütlenme iradesi üretmek mümkün değildir. Bu yüzden toplumsal ihtiyaç ve bu toplumsal ihtiyaca karar veren öz yönetim mekanizmalarının birlikte düşünülmesi gerekir. Öz yönetim mekanizmaları olmaksızın günümüzde kentleşmiş toplumun ihtiyaçlarının tespit edilebilmesi mümkün değildir. O halde bugün inşa edeceğimiz yeni ekonomik ilişkiler ve alternatif bir ekonomi, geçimlik ekonominin ilkelerini ve kadınların özneliğini temel almalı ancak bunu aşan bir alternatif yaratabilmelidir.

Bunu gerçekleştirmenin yolu kadın bakış açısıyla yani patriyarkal olmayan bir zemin- de toplumsal ilişkilerin yeniden örgütlenmesidir. Bunun için Kürt Kadın Hareketi'nin esas aldığı kadınların öz örgütlülüğü oldukça kurucudur. Kürt özgürlük mücadelesi içinde kadın hareketini adlandırmak için "özgün" ifadesi kullanılır. Özgün örgütlenme (Kürtçe: Rexistina Xweser) kadınların öz-örgütlenmelerini ifade eder. Ancak bu sadece kadınların yer aldığı mekanlar, kurumlar yaratmak anlamında bir özgünlük değil, toplum için de öz olanı örgütlemek demektir. Yani özgün örgütlenme kadınlar için asıl örgütlenme olduğu kadar toplum ve devrim için de ana örgütlenmedir. Kapitalizm ve patriyarka altında baskılanmış kadınlar öz (orijin) örgütlenmesine döndükçe doğayla kurdukları öz/ilk ilişkiyi de yeni den canlandırırlar. Kadının toplumla ve erkeklerle kurduğu her

anti-patriyarkal ilişki aynı zamanda toplumun ve erkeğin doğayla kurduğu tahakküm ilişkisine de bir karşıtlık oluşturur.

Kadınların Özgün Kooperatif Deneyimleri

Kadınların özgün kooperatif deneyimleri, Jinwar gibi bugünün koşullarında ütöpik bir köye sahip olmaksızın da aynı ilkelerle komünal ekonomi dinamiklerini yaratabileceğimizi göstermektedir. Rojava'daki kadın kooperatifleri müşterek hale getirilen topraklarda çeşitli üretimler gerçekleştirmektedir. Suriye gibi daha önce

ta, hayvancılık kooperatifleri kurarak süt, yoğurt, peynir üretimi gerçekleştirmekte, ekmek fırınlarında tek tiplleştirilmiş, makineleşmiş ekmek yapma biçimini tandır ekmeği, saç ekmeği gibi Rojava'da kaybolmaya yüz tutmuş geleneksel yöntemlerle yeniden çeşitlen dirmektedir. Tek tiplleşmiş ürünle beslenmenin insan sağlığını tehdit eden en önemli olgulardan biri olduğunun farkında olan kadın kooperatifleri, kadın kooperatifleri birliği (Yekîtiya Kooperatifên Jinan) çatısı altında Rojava ve Kuzey Suriye'nin tamamında kadın kooperatiflerinde üretimi çeşitlendirmek Devrim şiddet ve yıkımla gerçekleştirilecek bir durum değil. Devrim toplulukların bir araya gelerek toprakta birlikte üretim yapması demek. Devrim kimsenin

sadece endüstriyel buğday üretimi yapılan bir coğrafyada kadın kooperatifleri çeşitli sulu tarım yöntemleri ile üretimi çeşitlendirmek- te, doğal tavuk üretimi yapmak-

bizden almasına izin vermeyeceğimiz parmaklarımızın arasındaki toprak demek. Devrim yemeğini paylaşmak ve karşılıklı olarak birbirine bakmak demek. Bizim halkın kahramanlarına sözümüz kan ve ateş değil, bizim sözümüz bir gün çocuklarımızın toprağa dönmesi ve çiftçilik yapmasıdır ve birbirini tamamlayan bir yapıya kavuşturmak için birlikte tartışılıyor ve planlama gerçekleştiriliyor. Belirtmek gerekir ki, üretimi yerelin -Mezopotamya'nın- üretim koşullarına göre çeşitlendiriyorlar. Bu süreçte karşılaştıkları en büyük güçlüklerden birisi yüzlerce yıldır ekonomik bilgisi yıkıma uğratılmış ve gasp edilmiş kadınların, üretim bilgisi ve becerisi açısından körelmiş olmasıdır. Patriyarkal kapitalist sistem altında kaybedilen sadece özgürlük değil aynı zamanda kadınları var eden ortak hafızadır da. Kadınlar ana bakım işleri dışında üretimin bilgisinden ve becerisinden yoksunlaştırılmışlardır. Kadın kooperatiflerindeki kadınlar parça parça, ayrı ayrı bildikleri yeteneklerini birleştirerek, alternatif bir yaşam örgütlemeye çalışmaktadırlar. Özellikle genç kuşak kadınlar doğayla, toprakla, otlarla, hayvanlarla nasıl yaşayacağını bilmemekte, kendi öz gerçeklikleri ile doğanın ve yaşamın öz gerçekliği arasındaki yarılmada

yaşam sürdürmektedirler. Bu nedenle özgün örgütlenme zemininde yeniden üretim bilgi ve becerisinin kazanılması anti-kapitalist bir ekonomik örgütlenme için en zaruri ihtiyaç olarak kendini göstermektedir. Bakur'da yapılan komünal kadın ekonomi çalışmalarında doğayla yeniden bütünleşmeyi canlandırmak konusunda ekoloji kolektifiyle ortaklaşa örgütlenen üretim karnavalları, tohum takas şenlikleri, yerel pazarlar

Yine alternatif komünal ekonomi siyaseti için olmazsa olmaz, ekonominin karar süreçlerine kadınların katılım mekanizmalarının yaratılmasıdır

oldukça olumlu bir etki yaratmıştı. Yine Rojava'da genç kadınların beraber meyve ağaçları ekmesi, her ağaca bir çaput bağlayarak ağacın büyümesi, meyve vermesini dilemesi kadınların toprakla ve doğayla yeniden doğru temelde ilişkilenebilmesi için oldukça önemli ve kurucu pratiklerdi. Yine alternatif komünal ekonomi siyaseti için olmazsa olmaz, ekonominin karar süreçlerine kadınların katılım mekanizmalarının yaratılmasıdır. Kadınların sadece ekonomide üretici olması yeterli değildir,

bu mekanizmaların demokratik bir şekilde işletilmesi gerekmektedir. Ekolojik ekonomi siyaseti kooperatifler, komünler, kolektif çalışma alanları gibi yeni müstereklerin yaratılmasını merkeze almalı, toplumsal müsterekler olan ve doğayla ilişkide kurucu olan su, hava, toprak gibi ortak zenginliklerin ortak yönetimi esas alınmalı ve kadınlar bu ortak yönetime eşit bir şekilde katılmalıdır. Bu temellerle kadın merkezli inşa edilen anti-kapitalist ekonomi sadece maddi ihtiyaçların giderilmesi anlamına gelmez, anlam dünyalarını da yeniden kurar. Komünal, dayanışmacı, birbirini tamamlayıcı toplumsal ilişkilerin oluşmasını sağlar. Öte taraftan kapitalist olmayan bir ekonomi, bireysel ve kolektif ihtiyaçlarımızı gidermenin yanı sıra, savaşların durması ve erkeklerin silahsızlanması anlamına da gelir. Kullanım değerlerini esas alan, doğayla karşılıklı ilişkilenen hem insan için hem de doğa için bakım emeği üreten, toplumsal ihtiyaçlarını ortak bir şekilde tartışan ve nasıl üretileceğine ortak karar veren komünal bir toplumda erkeklerin yarattığı savaşların maddi zemini ortadan kalkar ve belki de Mies ve Shiva'nın dediği gibi şefkatli ve besleyici nitelikler kazanan ve yaşamsal ilişkileri önemseyen erkeklerin (toplumun) savaş oyunları yapacak zamanı kalmaz.

Şehit Medya Özgür

Kod Adı: Medya Özgür
Adı ve Soyadı: Havva Alkan
Anne ve Baba Adı:
Anber – Ragip
Şehadet Tarihi:
25 Kasım 2022 / Zap
Şehit Medya Özgür
(Havva Alkan) Anısına

Türkçe

Buygusal zekâ toplumsal-tarihsel bağlamda insanlığın en eski düşünce biçimidir. İnsanın dolayısıyla toplumun doğadan kopuşu ilk yabancılaşmayı getirmiştir. Doğaya yabancılaşan insan kendi içinde adeta sınıflara bölünmüş gibidir. Yabancılaşmanın getirdiği şey erkek aklının yavaş yavaş hâkim olmasıdır. Kadın aklı, dünyası, bakış açısı erkek aklı ve bakışıyla etkisiz kılınmaya çalışılmıştır. Doğa kadın için her şeydir dersek yeridir. Doğanın canlılığı, enerjisi yarattığı his ve sezgi durumu kadının doğa içinde belli bir ahenk içinde kalmasını sağlamıştır. Kadının doğayla ilişkisi ananın çocukla ilişkisine de benzetilebilir. Aralarındaki ilişki besleyen, koruyan, ihtiyacı kadar yararlanılan, özgür bir ilişkidir de. Kadının yaşamla bağı belki de en çok doğayla olan doğal, samimi, canlı ilişkisi üzerinden tarif edilebilir.

Toplumsal doğada saklı olan kadın aklındır

Doğal toplumda, toplumsal doğada saklı olan kadın aklındır. Kadın aklı toplumsallığı ifade etmektedir. Toplumsallığın yaratıcısı olan kadı-

nın hedeflenmesi ise bir bütün toplumun, insanın hedeflenmesi demektir.

Dolayısıyla kökleri 5000 yıl

öncesine dayalı olan erkek egemen akıl ve hiyerarşik sistemin neden bu kadar kadın düşmanı olduğu anlaşılmaktadır. Varlığını, bütünlüğünü kadının yokluğu ve parçalanması üzerinde inşa etmektedir. Zira kadının kendisi olarak XWEBÜN temelinde var olması erkek egemen sistemin ve devletin dünya sistemine dönüştürdüğü kapitalist Modernite sisteminin yok olması anlamını taşımaktadır. Dolayısıyla kadına karşı sistematik bir mücadele hep var olagelmıştır. Kadına karşı yürütülen mücadele ideolojik, siyasi, ekonomik, kültürel ve sosyal temellere de dayandırılmış, çeşitli argü-

manlarla hep güçlü tutulmuştur. Mitoloji, dincilik, bilimcilik kadına karşı mücadelenin birer yöntemi olarak değerlendirilmiştir. Cinsiyetçilikle birlikte ideolojik temelde her 'loji' erkek yaratımı olarak kadın düşmanlığı üzerinden inşa edilmiştir. Kadını dışalamayan bilimsel bir ekol, öğretisi, disiplin yok gibidir. Sistematik ve ideolojik saldırılar derken bunu kast etmekteyiz.

Bu anlamda Önderliğimizin 2008 yılında Özgürlük Sosyolojisi manifestosunda kuramsallaştırdığı Jineoloji-kadın bilimi aynı zamanda kadının sosyal bilimleri bir bütün kadın bakışıyla

ele almasına olanak tanımıştır. Kadın biliminin şu ana kadar geliştirilmemiş olması pedagojinin bile düşünülüp bir kadın bilimine ihtiyaç duyulmaması, jinekoloji ismiyle kadın hastalıkları dalının önceleme kadına nasıl hastalıklı, yarım, eksik ve tedavi görmesi gereken birer yaratıklar olarak ele alınıp incelendiğini göstermektedir. Bu anlamda Jineoloji 21. Yüzyılın bilimi olmaya en güçlü adaydır. Şimdiden Rojhilatê Kurdistan ve İran topraklarında yankılanan “JIN, JIYAN, AZADÎ” sloganı ve kadın devriminin yürüyüşe geçişi Jineoloji’nin nasıl dayatıcı bir ihtiyaç olduğunu en çarpıcı şekilde ortaya koymaktadır. Rojhilatlı kadınlara imrenerek bakan Ortadoğulu ve batılı kadınlar büyük umutlarla Rojhilat kadın devrimini desteklediğini ilan etmektedir. Saçlarını keserek, yürüyüş yaparak, protesto gösterileri düzenleyerek, açıklamalar gerçekleştirerek Rojhilat kadın devrimini desteklediklerini haykırmaktalar. Hiçbir devrim bu denli toplumsallaşmamış bu kadar geniş bir yelpazede karşılık bulmamıştır. Rojava kadın devrimi, Kürdistan kadın örgütlenmesi, kadın kurtuluş ideolojisi ve mücadelesi Rojhilat kadın devrimine temel olmuş, Önder APO’nun Jin, Jiyân, Azadi sihirli formülü değişim yaratmaya devam etmektedir. Tarihi 5000 yıllık erkek egemen zihniyet ve kurumları tıpkı ilk doğdukları yerde olduğu gibi şimdide sona doğru gitmekte, çöküşün eşiği-

ne gelmektedir. Kadın da tıpkı Ana tanrıçaların diyarı Kurdistan topraklarında, Zagrosların eteklerinde zirvelerinde en verimli çağlarında direnişe geçmiştir. Zap, Avaşîn ve Metîna öncülüğünde yükselen YJA-Star gerillasının direniş çığlığı Rojhilatlı devrimci kadınların “JIN, JIYAN, AZADÎ” sloganlarıyla buluşmuştur. Dünyamız kadın direnişini, kadın kahramanlığını, kadın fedakarlığını ve kadının değişim ve dönüşümdeki rolüne bir kez daha şahitlik etmektedir.

Bir hakikat savaçsısı- Medya Özgür

Bu tarihi anlarda kadın özgürlük direnişin yılmaz bir neferi olan Medya Özgür yoldaşımız da şehitler hakikatine yol aldı. YJA-Starın öncü komutanlarından olan Medya yoldaş genç bir komutan olarak özgürlük gerillasının yeni dönem devrimci halk savaşı hamlesinin nasıl bir tarzda hayat bulacağının ve hangi ruhu esas alacağının da göstergesi olmuştur. Girê Cudî’de düşmanın eline geçmemek için bombasını kendinde patlatarak şehitler kervanına katılan komutan Medya Özgür yoldaş ardıllarıyla Kurdistan Kadın Özgürlük mücadelesinde yaşayacak, yaşamsallaşacak ve uğrunda canını

verdiği hayalleri, amacı mutlaka ama mutlaka gerçekleştirecektir. 3 Aralık 2022 de şehadeti ilan edilen Medya yoldaşı izleyen, sesini duyan ve “zaferin özgür gülüşünü” geliştireceğiz iddiasını ortaya koyarkenki cesur, iddialı duruşu herkesi etkilemiştir. Zaten etkilenmemek elde değil. Bu yoldaşlar kendi varoluş mücadelelerini halkımızın özgürlük mücadelesiyle birleştirmiş, bütünleştirmiştir. Medya yoldaş da dağlara, özgürlük saflarına, zorlukla yaratılan değerler mücadelesine katılmayabilir, okulu okuyabilir ya da bireysel bir yaşamın peşine düşebilirdi. Tıpkı şimdi binlerce gencin yaptığı gibi. Ama Medya yoldaş halkının mücadelesini, hakikat arayışını tercih etti. Özgürlüğü tercih etti. Demek ki özgürlük bir tercihtir. Özgürlük gerillası olmak herkesin elinde olan bir karardır. Her Kurdistan genci ve kadını kendi hür iradesiyle gerillalaşabilir, mücadelelenin öncülüğünü yapabilir ya da bulunduğu mekanda ve zamanda kendi rolünü oynayabilir. Gerilla nasıl savaşılmaması ve yaşanılması gerektiğinin perspektifini vermektedir. Yeter ki okumasını bilelim ve Medya Yoldaş gibi kadın yoldaşları unutmayalım.

DIE RÜCKKEHR ZUR

SOZIALÖKOLOGIE

-RÊBER APO

AUS DER

VERTEIDIGUNSSCHRIFT

VON "JENSEITS VON

STAAT, MACHT UND

GEWALT"

Deutsch

Auch die Wurzeln der ökologischen Krise, die sich parallel zur Systemkrise verschärft, sollte sinnvollerweise am Beginn der Zivilisation untersucht werden. Man muss sich bewusst machen, dass die Entwicklung der Entfremdung zwischen den Menschen innerhalb der Gesellschaft, die durch die Herrschaft entsteht, auch eine Entfremdung zur Natur mit sich bringt.

Beides ist eng miteinander verknüpft, denn die Gesellschaft ist in ihrer Essenz ein ökologisches Phänomen. Ökologie meint hier die physikalische und biologische Natur, auf denen die Gesellschaft aufbaut. Die Wissenschaft

deckt beinahe täglich neue Zusammenhänge zwischen der physikalischen und der biologischen Entwicklung auf unserem Planeten auf. Dies gehört zu den erfolgreichsten Gebieten der wissenschaftlichen Forschung. Man kann wissenschaftlich darlegen, wie das Leben im Wasser begann, sich von dort auf das Festland ausbreitete und sich zu einer Vielfalt von Pflanzen- und Tierarten entwickelte, die in ihrer Anzahl kaum überschaubar sind. Dies bildet die physikalische und biologische Basis, auf der der Mensch existieren kann. In diesem Zusammenhang wird gelegentlich angenommen, dass der Mensch das letzte Glied in der Kette der Evolution der Lebewesen bzw. der Tiere ist. Die erste Schlussfolgerung daraus ist, dass die menschliche Art nicht völlig nach Belieben lebt, sondern nur dann weiter existieren kann, wenn sie sich gemäß den Erfordernissen der Kette der Evolution verhält. Wenn die anderen Glieder zerstört werden, geht der gesamte biologische Zusammenhang verloren und es droht unweigerlich das Risiko, dass die Art ihr eigenes Weiterleben nicht mehr gewährleisten kann. Die Wissenschaft belegt, dass die Vollständigkeit der natürlichen Evolution mehr als früher angenommen auf der gegenseitigen Abhängigkeit der Arten beruht. Wenn das Band der Mutualität verloren geht, werden sich die Glieder der Evolution voneinander lösen, was dazu führt, dass sich für viele Arten das Problem der Weiterexistenz stellen wird.

Wenn keine Maßnahmen gegen die Probleme, die die Zivilisation in diesem Zusammenhang geschaffen hat, getroffen werden, ist damit bereits das Tor zur Hölle aufgestoßen. Die letztlich große Ursache für das Problem der Zivilisation: sie beruht auf Gewalt und Dummheit – oder besser gesagt, dem Zwang zu lügen.

Die Entstehung von Hierarchie und Staat

Hierarchie und Staat können in der Entstehungsphase ihre Dauerhaftigkeit nicht nur durch Gewalt gewährleisten. Heuchelei und Lüge sind unverzichtbar, um zu verschleiern, was wirklich vor sich geht. Dominanz der Macht erfordert mentale Dominanz. Eine Mentalität, die Macht garantiert, muss nun aber eine sein, in der die Unwahrheit dominiert. Die rohe, gewalttätige Seite der Macht wird stets diese Art von Geist, die subtile Seite der Macht, lebendig halten und für ihre Dominanz sorgen. Die Entstehung dieser Art von Mentalität aber stellt auch die Grundlage für die Entfremdung der Natur dar. Wenn die Gesellschaft das für sie lebenswichtige kommunale Band zerreißt und sich stattdessen in einer Art Verwirrung sich auf die Hierarchie und den Staat stützt, dann kann das Band mit der Natur in Vergessenheit geraten und zur Bedeutungslosigkeit herabgewürdigt werden. Alles, was anschließend auf diesem Boden der Zivilisation errichtet wird, wird den Bruch mit der Natur nur noch vertiefen und sich als noch stärkere Umweltzerstörung niederschlagen. Die Mächte der Zivilisation werden die natürlichen Notwendigkeiten schließlich nicht mehr wahrnehmen. Denn immerhin liefert ihnen ja die Unterschicht alles, was sie zum Leben benötigen.

So wurden die Utopien von Göttlichkeit und dem Paradies zuerst als sumerische Mythen entwickelt und fanden dann Eingang in die heiligen Schriften. Sie wurden der Menschheit in ihrer Kindheit als Grundsablonen des Denkens ins Hirn gebrannt. Gott und das Paradies existie-

ren nur als Abstraktionen von der Natur. Besser gesagt, sie sind eine Traumwelt, die emporstrebende Machthaber anstelle der wirklichen Natur entwarfen. In der Essenz sagen sie: „Wir, die wir zu Göttern wurden, leben im Paradies.“ Die zweite Version heißt: „Die Sultane, die Schatten Gottes, leben wie im Paradies.“ Die dritte

Version: „Der Ausbeuter lebt wie im Paradies.“ In dem Maße, in dem erhabene göttliche Wahrheiten zur herrschenden Norm des Denkens der Gesellschaft werden, gerät Mutternatur in Vergessenheit. Mit der Annahme einer „grausamen“ oder „blinden“ Natur, die man sich „untertan“ machen muss, setzt darüber hinaus eine große Entfremdung von der Natur ein. Dass die herrschende Macht durch Grausamkeit und Lüge ein derartiges Leben im Widerspruch zur Natur möglich macht, ist letztlich die Ursache der ökologischen Probleme. Nur, wenn man die Rolle der Natur für das Leben leugnet und an ihre Stelle religiöse Figuren und Schöpfergestalten setzt, kann die Natur eine „blinde Kraft“ genannt werden. Die Wirkung dieser Denkweise erschwert bis heute insbesondere die Herausbildung einer wissenschaftlichen Denkweise. Eine wissenschaftliche Denkweise kann nur durch eine objektive Definition der Naturkräfte entstehen. Ein Glaubenssystem, das alles an Gott und des Dschinns delegiert, wird ein wunderbares Geflecht wie die Natur niemals verstehen. Wer darauf beharrt, die gesamte physikalische und biologische

**DIE NATUR BEWEIST IHRE
GROSSE NEUGIER UND IHRE
SCHÖPFERISCHE KRAFT,
INDEM SIE ZUM MENSCHEN WIRD.
DER MENSCH HINGEGEN
ERKENNT SICH SELBST,
INDEM ER DIE NATUR BEGREIFT**

Natur sei von einem abstrakten „Gott“ erschaffen worden, drückt sich vor der Wissenschaftlichkeit.

Wir haben also gesehen, dass dieser abstrakte Gott eine geistige Schöpfung der ersten aufstrebenden Schicht der Ausbeuter zu ihrer eigenen Legitimation ist. Seine Gefährlichkeit besteht nicht ausschließlich dar-

in, dass er seine Knechte und Sklaven an sich bindet, sondern auch, dass er sie von der Realität trennt. Er zerschneidet das reale Band zwischen menschlichem Geist und der Natur und entfremdet sie voneinander. An die Stelle der früheren Mutternatur tritt die grausame Natur. Dafür verantwortlich sind diejenigen, welche die eigentlichen Grausamkeiten begehen. Wenn man die Stationen dieser Mentalität in der Geschichte betrachtet, wird man unweigerlich von Entsetzen ergriffen. Das Aufeinandertreffen von Menschen und Raubtieren in den Arenen des Römischen Reiches ist ein Produkt dieses Denkens.

Eine große geistige Verwirrung

Dass das Interesse an der Welt der Pflanzen und Tiere nach und nach an den Rand gedrängt und als dunkles Wissen diskreditiert wird, hat auch mit diesen grausamen Praktiken der Macht zu tun. Besser gesagt, Menschen und Tiere derart aufeinander zu hetzen symbolisiert im Grunde die Entfremdung der Natur. Im Feudalismus des

Mittelalters ist die Welt zu einem Ort geworden, der schnellstmöglich verlassen werden sollte. Es ist ein unmoralischer Ort, der den Menschen an sich bindet und ihn zur Sünde verführt. Was ist denn schon die Natur gegenüber der Erhabenheit Gottes? Die Natur, die Welt baldmöglichst zu verlassen, war Ziel der Gläubigen geworden. Die Oberschicht hingegen setzte ihr paradiesisches Leben mit 1001 Belustigungen fort. Dieses Zerrbild ist gemeint, wenn die Rede von einer großen geistigen Verwirrung ist. Diese geistige Verwirrung ist die Grundlage für die Jahrtausende währende Rückständigkeit der mittel-östlichen Gesellschaften. Die Renaissance bedeutet im Grunde nichts anderes, als das Band mit der Natur aufs Neue zu knüpfen. Die Renaissance entfaltete ihre geistige Revoluti-

on durch die Vitalität, Kreativität und Heiligkeit der Natur. Sie ging davon aus, dass alles, was ist, in der Natur ist. In der Kunst stellte sie die Schönheiten der Natur besser dar als zuvor. Durch eine wissenschaftliche Herangehensweise erweiterte sie die Grenzen der Natur. Indem sie den Menschen zum Maßstab machte, definierte sie die Erkenntnis der Wahrheit als Ziel von Wissenschaft und Kunst. Die Neuzeit ist das Ergebnis dieses Umschwungs im Denken. Entgegen der landläufigen Meinung ist der Kapitalismus nicht das natürliche Ergebnis dieses Prozesses, sondern er wirkt verzerrend und als Rückschritt. Parallel zur Ausbeutung der

Menschheit organisierte er die Ausbeutung der Natur. Er vereinigte die Herrschaft der Menschen mit der Herrschaft über die Natur. Er startete gegen die Natur den massivsten Angriff aller Zeiten. Und er begriff es als seine revolutionäre Aufgabe, die Natur auszubeuten, ohne auch nur einen Gedanken an ihre Heiligkeit, ihre Vitalität und ihr Gleichgewicht zu verlieren. Die Heiligkeit, die in den vorausge-

gangenen Denksystemen zumindest in verzerrter Weise vorhanden war, ließ er völlig außen vor. Er nahm sich das Recht heraus, völlig schamlos über die Natur zu verfügen.

Schließlich verband sich die gesellschaftliche Krise mit der Krise der Umwelt. So wie das System die gesellschaftliche Krise in das Chaos-Intervall

DAS BAND ZWISCHEN DER KOMMUNALEN URGESELLSCHAFT UND DER NATUR IST WIE DAS BAND ZWISCHEN KIND UND MUTTER

geführt hat, so hat auch die Umwelt begonnen, in Form von lebensbedrohenden Katastrophen Signale auszusenden. Krebsartig wuchernde Städte, verschmutzte Luft, die durchlöcherzte Ozonschicht, das rapide beschleunigte Aussterben von Tier- und Pflanzenarten, die Zerstörung der Wälder, die Verschmutzung der Gewässer durch Abfälle und sich auftürmende Müllberge haben die Umwelt ins Chaos und zum Aufstand getrieben. Es geht nur um den maximalen Profit, ohne Rücksicht darauf, wie viele Städte, Menschen, Fabriken, Verkehrsmittel, synthetische Stoffe, verschmutzte Luft und verschmutztes Wasser

unser Planet verkraften kann. Diese negative Entwicklung ist kein Schicksal. Sie ist das Ergebnis eines unausgewogenen Gebrauchs von Wissenschaft und Technik in der Hand der Macht. Es wäre falsch, Wissenschaft und Technik für diesen Prozess verantwortlich machen zu wollen. Wissenschaft und Technik für sich genommen, tragen keine Schuld. Sie funktionieren entsprechend den Kräften des gesellschaftlichen Systems. Genauso, wie sie die Natur vernichten können, können sie sie auch heilen. Das Problem ist ausschließlich ein gesellschaftliches. Es gibt einen großen Widerspruch zwischen dem Niveau von Wissenschaft und Technik und dem Lebensstandard der überwältigenden Mehrheit der Menschen. Diese Situation ist das Ergebnis der Interessen einer Minderheit, die die Verfügungsgewalt über Wissenschaft und Technik besitzt. In einem demokratisch-freiheitlichen Gesellschaftssystem dagegen werden Wissenschaft und Technik eine ökologische Rolle spielen.

Die Ökologie- eine Wissenschaft, die die Beziehung von Gesellschaft und Umwelt untersucht

Die Ökologie selbst ist ebenfalls eine Wissenschaft. Sie untersucht die Beziehung der Gesellschaft zu ihrer Umwelt. Zwar ist sie noch eine sehr junge Wissenschaft, aber sie wird eine führende Rolle spielen, wenn es darum geht, gemeinsam mit allen anderen Wissenschaften den Widerspruch zwischen Gesellschaft und Natur zu überwinden.

Das schon stellenweise entwickelte Umweltbewusstsein wird durch eine so verstandene Ökologie einen revolutionären Sprung nach vorne machen. Das Band zwischen der kommunalen Urgesellschaft und der Natur ist wie das Band zwischen Kind und Mut-

ter. Die Natur wird als etwas Lebendiges verstanden. Die goldene Regel der Religion dieser Zeit war, nichts gegen sie zu unternehmen, um von ihr nicht bestraft zu werden. Die Naturreligion ist die Religion der kommunalen Urgesellschaft. Bei der Entstehung der Gesellschaft gibt es keinen Widerspruch zur Natur, keine Anomalie. Die Philosophie selbst definiert den Menschen als sich selbstbewusste Natur. Der Mensch ist im Grunde der am weitesten entwickelte Teil der Natur.

Dies belegt die Widernatürlichkeit und Anomalie dieses Gesellschaftssystems, welches den am weitesten entwickelten Teil der Natur in einen Widerspruch zu ihr setzt. Dass dieses Gesellschaftssystem den Menschen, der sich auf Festen begeistert mit der Natur vereinigte, zu einer solchen Plage für die Natur hat werden lassen, zeigt, dass es selbst die Plage ist.

Die Ganzheitlichkeit von Mensch und natürlicher Umwelt bezieht sich nicht nur auf Wirtschaft und Soziales. Es ist auch eine unverzichtbare philosophische Leidenschaft, die Natur zu verstehen. Das beruht eigentlich auf Gegenseitigkeit. Die Natur beweist ihre große Neugier und ihre schöpferische Kraft, indem sie zum Menschen wird. Der Mensch hingegen erkennt sich selbst, indem er die Natur begreift. Bemerkenswert, dass das sumerische Wort für Freiheit, Amargî, Rückkehr zur Mutter – also zur Natur – bedeutet. Zwischen Mensch und Natur besteht quasi eine Liebesbeziehung. Diese Liebe zu zerstören ist, religiös ausgedrückt, eine Todsünde. Denn man kann keine größere Sinnkraft erschaffen als diese. In diesem Zusammenhang zeigt sich noch einmal die bemerkenswerte Bedeutung unserer Interpretation der weiblichen Blutung. Sie ist sowohl ein Zeichen für die Entfernung von der Natur als auch für die Herkunft aus ihr. Die Natürlichkeit

der Frau rührt von ihrer Nähe zur Natur her. Darin liegt auch die eigentliche Bedeutung ihrer geheimnisvollen Anziehungskraft.

Kein Gesellschaftssystem, das nicht im Einklang mit der Natur steht, kann für sich Rationalität und Moralität beanspruchen. Daher wird das System, das am meisten im Widerspruch zur Natur steht, auch im Hinblick auf Rationalität und Moralität überwunden werden. Wie aus dieser kurzen Definition des Widerspruchs zwischen dem kapitalistischen Gesellschaftssystem und seinem jetzigen chaotischen Zustand und der katastrophalen Umweltzerstörung hervorgeht, handelt es sich um eine dialektische Beziehung. Der grundsätzliche Widerspruch zur Natur kann nur durch eine Abkehr vom System überwunden werden. Alleine durch Umweltschutzbewegungen kann er nicht gelöst werden. Auf der anderen Seite erfordert eine ökologische Gesellschaft auch eine moralische Wende. Das Amoralische am Kapitalismus kann nur durch eine ökologische Vorgehensweise überwunden werden. Der Zusammenhang von Moral und Gewissen verlangt nach einer empathischen und sympathischen Spiritualität. Das wiederum ist nur sinnvoll, wenn es auf ökologischer Kompetenz beruht. Ökologie bedeutet Freundschaft mit der Natur, Glaube an die natürliche Religion. Insofern steht die Ökologie für einen erneuten, bewussten und aufgeklärten Zusammenschluss zu einer natürlichen, organischen Gesellschaft.

(...)

Bei der Überwindung der Gesellschaft des Chaos ist in erster Linie ein wissen-

schaftliches und künstlerisches Denken wesentlich. Von den Grundschulen bis zu den Universitäten versucht das offizielle Bildungssystem Menschen zu schaffen, die dem Individuum, der Gesellschaft und ihrer Umwelt entfremdet und von der Hierarchie gesteuert sind. Die betrügerischen Fallen einer solchen Ausbildung müssen vermieden werden. Stattdessen müssen wir ein neues Verständnis (Paradigma) von Wissenschaft und Kunst im Sinne einer geistigen Revolution entwickeln, das den Menschen und die Gesellschaft mit der historischen Wahrheit in Kontakt bringt, den Moment befreit und in die Zukunft weist. Diesem Bedarf entsprechend sollten Sozialwissenschaftliche Akademien neuen Typs Verbreitung finden. Eine derartige „globale demokratische Zivilisation der Völker“ als Alternative zum globalen kapitalistischen Imperium des Chaos anzustreben, bewahrt den Respekt vor den Widerstandstraditionen der Vergangenheit und kann in die Welt von Morgen führen, die demokratischer, freier und gleicher sein wird, als sie es jemals war.

NICHT PANDEMIEEN, KRISEN UND KRANKHEITEN TÖTEN, SONDERN DAS SYSTEM

Xweza Gerhed

Unsere Erde kollabiert. Der Treibhauseffekt, Klimakatastrophen oder Pandemien sind uns durch Schule, Nachrichten und eigene Erfahrungen bereits bekannt. Bei genauerer Betrachtung ist unsere Gesellschaft in einer ähnlichen Lage. Krieg steht immer mehr an der Tagesordnung. So beispielsweise in Kurdistan, wo Krieg und Zerstörung längst den Alltag der Bevölkerung bestimmt.

Konsumkritik: Mit bewusstem Konsum aus der Krise?

Eifersucht, Individualismus, Egoismus und Entfremdung breiten sich immer mehr in der Gesellschaft aus. Die vermeintliche Lösung dafür sei eine grüne, nachhaltige Lebensweise, zumindest wenn man PolitikerInnen, unzähligen BuchautorInnen und Lebensratgebern Glauben schenken mag. Von „Lebe Grün“ und „Achte auf deine Stromverbrauch!“ bis hin zu „Vegan Lifestyle“ werden uns permanent Verhaltensweisen empfohlen, wir werden gar damit beauftragt. Das Problem ist, dass wenige Prozent der Menschheit mehr besitzen als der Rest der Weltbevölkerung – meist sind sie männlich und europäisch. Nicht durch hart erarbeitete und verdiente Arbeit, sondern durch Ausbeutung. Denn welcher Mensch verdient mehrere Millionen, gar Milliarden, auf Kosten unserer Erde, während andere durch Hungersnot sterben?

Deutsch

Ausgenommen dieser Riege an Reichen ist es nun der gesamte Rest der Menschheit, der auf den eigenen Verbrauch achten müsse. Beispielsweise durch den messbaren ökologischen Fußabdruck, den alle Ottonormalverbraucher auf fast jeder Webseite einer Öko-Firma ausrechnen können.

Diese Werte mögen vielleicht interessant sein, aber für das Klima und die Erde bringt das im Gesamten gar nichts. Das gilt auch für die gesellschaftlichen Probleme. Um die Leistungsgesellschaft zu kritisieren, wird nicht der Kapitalismus angeprangert und an der Wurzel gepackt, sondern das Konzept self care - also „Selbstpflege“ - macht neuerdings die Runde. Dabei geht es darum, dass sich das Individuum immer stärker um sich selbst dreht, bis er irgendwann auch kollabiert. Auf den ersten Blick scheint an Selbstpflege nichts Verwerfliches, doch um die Verhältnisse nachhaltig zu ändern, bringt kein Wellnessurlaub etwas, außer dass wir am Montagmorgen wieder ins Hamsterrad springen können. Es braucht wahre Veränderung, die wir im Kollektiv erreichen. Durch Bildung, Organisation und internationale Solidarität. Wir sehen, dass all die Probleme dem Kapitalismus verschuldet sind. Die vermeintlichen Lösungsvorschläge, die höchstens eine Symptombekämpfung sind, kommen entweder vom kapitalistischen System selbst oder aber

sind unter ihrem starken Einfluss heraus entstanden. Die Frage ist, wie können wir uns in dem ganzen Wirbel und Nebel einen klaren Durchblick verschaffen?

Das Glück, Réber APOs Analysen zu haben

Réber APO sagt, wir sollen die Dinge dort suchen, wo wir sie verloren haben. Wenn Du bereits mindestens eine Xwebûn gelesen hast, dann weißt Du, worauf es hinausgeht: Eine genauere Betrachtung der natürlichen Gesellschaft. Hier sehen wir, dass die Menschen einst mit ihrer Umwelt verbunden waren und alles als lebendig betrachtet wurde. Eine Trennung zwischen dem Ich und dem Anderen war nicht vorgesehen, weil es eine funktionierende Gesellschaft gab, jenseits von Machtstrukturen. Sicher hatte sie ihre Schattenseiten, doch es war eine Gesellschaft, bei der sich das Individuum erst gar nicht auf- und abwerten konnte, da Hierarchien, wie wir sie heute kennen, nicht vorhanden waren. Die Mutter bzw. Frau hatte eine besondere Rolle

und war eine natürliche Autorität. Sie lernte von der Natur und ließ ihr Umfeld davon profitieren. Von der Umwelt wurde nur so viel genommen, wie benötigt wurde. Niemand definierte sich über Grenzen, denn die Natur hat keine. Hierbei geht es nicht darum, eine heile Welt vorzuspielen, sondern zu erkennen, dass eine andere Welt möglich ist.

Die erste Trennung

Als die ersten Schritte des Patriarchats entstanden sind, wurde ein Subjekt-Objekt Verhältnis geschaffen. Die erste Trennung in „Den, der die Macht hat“ und „Ihr, die willkürlich behandelt werden können“. Die erste Trennung in Subjekt

**DIE NATUR
DER FRAU
AKZEPTIERT
KEINEN KRIEG
UND KEINEN
KLASSISMUS**

*Sie ist von Natur aus eine sozialistische
Persönlichkeit und hat eine Veranlagung zum
sozialistischen Leben*

Die Frau ist noch stärker an das Leben gebunden als der Mann es ist

und Objekt öffnet letztlich all dem Grauen den Weg, der später hinzu kam und die ganzen Blutbäder der Geschichte anrichten würde. Mit dem Bruch in der Gesellschaft konnte nun der Gedanke wachsen, dass mit der Frau auch die Natur ausgebeutet werden kann. Die heilige Einheit aller Organismen glich einer zerstückelten Natur, die wie eine Bestie gebändigt werden muss. In einer ähnlichen Situation befand sich auch die Frau. Stück für Stück wurde diese Verbindung zur Natur als etwas Hexenhaftes begriffen. Die Worte Bacons, Vorreiter der positivistischen Wissenschaft und Hexenverfolgung in England, sagt bezüglich Frauen und der Natur: „Der Mann sollte keine Hemmungen oder Skrupel haben ihre letzten Löcher und Ecken zu betreten und in sie einzudringen!“

Die junge Frau lässt die Stimme der vergrabenen Göttinnen wieder erheben!

Wir sehen, dass das Übel seine Anfänge im Patriarchat hat. Die Frau ist noch stärker an das Leben gebunden, als der Mann es ist. Das liegt daran, dass sie in Machtstrukturen nicht so stark eingebunden war, wie es bei Männern der Fall war. Die Natur der Frau ist insgesamt weniger von Macht besessen und hat deswegen auch weniger ein Subjekt-Objekt Verhältnis zur Natur und Gesellschaft. Die Natur der Frau akzeptiert keinen Krieg und kei-

nen Klassismus. Sie ist von Natur aus eine sozialistische Persönlichkeit und hat eine Veranlagung zum sozialistischen Leben. Das ist wichtig zu erkennen, da dies einer der Gründe ist, weshalb die Frau die Vorreiterin der Kurdistan Revolution ist. Die Verbindung zur Natur konnte unter anderem durch das Identitätsbewusstsein junger Frauen bewahrt werden. In der Ideologie der Frauenbefreiung stellt Rêber APO Welatparêzi als erstes Prinzip auf. Heimat verteidigen ist jedoch kein blinder Nationalismus, sondern die Verteidigung aller Farben unserer Gesellschaft und natürlich spielt auch der ökologische Aspekt darin eine große Rolle, sprich der Schutz der natürlichen Vielfalt. Wir sehen, dass wir als junge Frauen die Trägerinnen der alten natürlichen Kultur sind, daher müssen insbesondere wir unsere Identität verteidigen. Metaphorisch kann sich das wie folgt vorgestellt werden: Sobald Krankheitsviren in unseren Körper eindringen, kämpfen Antikörper dagegen an. Diese schützen jedoch nicht nur sich selbst, sondern den ganzen Körper. Mit unserer Selbstverteidigung wird sowohl Kurdistan als auch Mutter Natur verteidigt. Diese Verteidigung ist existenziell, denn mit den Angriffen der herrschaftlichen Staaten wird Kurdistan zerstört und ausgebeutet, ähnlich wie es das System mit jungen Frauen macht. Rêber APO sagt diesbezüglich: „Die Frau ist die erste Kolonie!“ Doch die Verteidigung wird erst durch Kollektivität

wirksam, also die ursprüngliche kulturelle Mentalität der Menschheit. Anhand des Erdbebens in Kurdistan sehen wir, welche grauenhaften Folgen es hat, wenn die demokratische Selbstverwaltung nicht umgesetzt wird und stattdessen ein faschistisches Regime mit mafiösen Firmen unsichere Häuser baut. Das unterstreicht nochmal, dass die Auswirkungen der Umwelt direkt etwas mit unserem gesellschaftlich-politischen System zu tun haben. Und diese Gesellschaft kann - wie bereits dargestellt - federführend von jungen Frauen aufgebaut werden. In all diesen apokalyptischen Szenarien gibt es Hoffnung. Und das sind wir, als junge Frauen.

Denn diese Welt ist unsere Zukunft. Und hierbei müssen wir uns ganz aktiv beteiligen und dafür eintreten, denn wir erkennen auch, dass es ein ganzes herrschaftliches System aus den Angeln zu heben gilt. Die Verteidigung unserer Heimat beginnt da, wo wir als kurdische Frauen unsere Kultur kennen und uns Wissen aneignen, unser Land lieben und es von allem Zerstörerischen und Gewaltvollen, das versucht sich dort niederzulassen, befreien. Wahrer Umweltschutz bedarf zweifellos einer Revolution unter der Führung von Frauen. Wir haben keine zweite Welt und keine andere Wahl. Wir nehmen es selbst in die Hand. Und gewiss, wir werden es mit Liebe und Hingabe tun!

Wie die Berge, werden wir felsenfest entschlossen

Ich erinnere mich als wäre es gestern gewesen wie ich das erste Mal als Gerila die Berge Kurdistans betreten habe. Früher schon waren die Berge Kurdistans der Anker in meinem Leben, doch das Wissen darüber, dass diese Momente des Wiedersehens immer nur vergänglich sind, ließ mich nie ruhen. So hatte ich mir versprochen, diese Berge das nächste Mal nur noch zu betreten, wenn ich mich von den Ketten des Systems befreit habe. Von den Ketten, die nicht zulassen, dass ich und diese Berge eins werden können. So war der erste Schritt als Teil dieser Freiheitsbewegung auf diesem Boden, der für die Gerila

mehr als nur Erde bedeutet, gar heilig für mich. Denn dieser Boden ist regelrecht lebendig. So lebendig, dass ich ihn spüren konnte und er mich. So lebendig, dass er mir die Energie geben kann, die ich niemals zuvor verspüren konnte.

Und es sind nicht nur die Berge, es ist das Wasser, die Steine, die Luft, die Bäume, das Sonnenlicht, dass die Erde in die schönsten goldenen Farben färbt. Es ist das gesamte Bild, dass mich jedes

Mal zum Leben erweckt.

Diese Aussicht ist so schön, dass man die Augen nicht von ihr nehmen kann. Ja so schön, dass man es gar nicht wagt, sie anzusehen, weil man Angst hat, dass es im nächsten Moment vorüber gehen könnte. Alles scheint perfekt zu sein wie es ist, so perfekt, dass ich es nicht wagte auch nur eine Blüte von diesem Lebensfluss zu trennen.

Ich erwischte mich immer wieder selbst dabei, wie ich aus den kleinsten Fenstern manchmal nahezu stundenlang die Natur beobachten und zuhören konnte. Jeder kleinste Ton ist auf einmal vom anderen unterscheidbar. Bei voller Hingabe hören wir nun

was zur Essenz der Natur gehört und was nicht. Das Lichtspiel, das von Minute zu Minute die Farben der Berge verwandelt, das Rauschen des Wassers, alle Tiere, die vorbeihuschen. Denn schließlich versteht sich in Kurdistan Natur nicht als etwas, das sich außerhalb von einem Selbst abspielt. Ganz im Gegenteil, man verspürt das Bedürfnis, mit der Natur zu reden, so nahe fühlt man sich ihr. Denn jeder Windstoß, jeder Tropfen Wasser, der den Körper befeuchtet, jeder Körperkontakt mit der Erde erweckt Emotionen. Ich weiß sogar noch, wie ich dem fließenden Wasser, den Bäumen und Vögeln meine Gefühle nahezu jeden Tag mitteilte. Ich sagte: „Womöglich versteht ihr mich besser als je ein Mensch zuvor es tat.“ Und das meinte ich auch so! Und ich verfluchte regelrecht das kapitalistische System, das nicht zulässt, dass ich diese Natur in vollen Zügen erleben konnte.

Das Leben auf den Bergen ist im Einklang

Ich verstand Tag für Tag besser, was es bedeutet mit der Natur im Einklang zu leben. Denn vor mir waren es unsere Freundinnen und Freunde, die diese Wege gingen. Sie waren es, die sich unter diesen Pflanzen

versteckten, vielleicht sogar nur, um ein wenig Schatten abzubekommen. Sie waren es, die sich in Notsituationen von denselben Beerensträuchern ernährten. Von ebendiesen Wasserstellen hatten sie womöglich das Wasser geholt, mit dem sie ihr Brot backten. Ich wusste diese Natur trägt tiefe Spuren mit sich, sie hat eine Geschichte zu erzählen und wartet nur darauf, sie uns ins Ohr zu flüstern. Wir müssen nur ihre Sprache erlernen, die wir über die Jahrhunderte verlernt haben. Die erste Muttersprache der Frauen. Von ihr haben wir gelernt zu überleben. Wer es wagt, wird erkennen wie schöpferisch und unendlich wertvoll diese Erfahrungen, all diese Geschichten sind. Wer der Natur zuhört, dem wird auch die Natur ihr Gehör schenken und vor Kummer, Leid und Sorge behüten.

Ja, die Gerıla hat diese Wahrheit bereits früh erkannt. Sie lebt in der Natur, im Einklang mit ihr, eins mit ihr. Denn sie weiß: Nur mit der Natur kann sie ihr Überleben garantieren.

Deswegen sind es heute die Legenden Kurdistans, die wir für ihre einzigartig natürliche Ästhetik bewundern. Im Zusammen-

spiel mit den Farben der Natur, mit dem starken Rückgrat der Berge, den Stimmen der Meisen und Nachtigallen entwickeln sie eine völlig neue Persönlichkeit. Sie erweisen ihrem Umfeld den nötigen Respekt und das macht sie zu wundervollen Menschen. Für diese Natur können sie ihr Leben geben, so sehr sind sie in sie verliebt, so tief sehen sie in ihr ihre Geschichte und Wahrheit. Şehîd Atakan erinnerte an eine Aussage eines Überlebenden des Dersîm Massakers: „Wir haben den Schlüssel der Berge verloren.“, erzählt er. Denn an dem Punkt, an dem unsere Berge, unser Volk, unsere Identität angegriffen und vernichtet wird, spüren wir zutiefst, wie unsere Bindung zu dem, was uns ausmacht, leidet. Diese klaffenden Wunden unserer Bevölkerung versuchen wir als Gerıla zu heilen. Wir suchen nach dem Schlüssel, der es uns wieder ermöglicht mit den Bergen eins zu werden. Eins mit der Umgebung, die uns seit mehr als 16.000 Jahren aufgenommen hat, behütet und erzieht. Als Gerıla habe ich das erste Mal zutiefst verstanden, was es heißt, die Natur zu spüren. Denn ich vergesse auch nicht wie mir die Tränen ganz unkontrolliert das Gesicht herunterliefen, als ich sah, wie die Bomben des türkischen Staates die Wälder unserer Berge verbrannten. Meine Körperteile waren wie gelähmt, als ich sah wie die Natur meiner Heimat so erbarmungslos zerstört wurde, als ich zusehen musste, wie diese wunderschönen Bäu-

me Feuer fingen und regelrecht um ihr Überleben ringen mussten.

Ökologie ist für die Gerîla eine Lebensphilosophie

Ökologie ist für die Gerîla also nicht nur eine Theorie, eine Alternative oder eine Wissenschaft. Nein, es ist vielmehr eine Lebensweise, eine Lebensphilosophie. Es ist die Liebe, der Respekt und der Wert, der jedem Bestandteil der Natur beigemessen wird. Es ist ein Versprechen das wir geben. Das Verspre-

chen, das wir der Natur geben, sie von den Ketten eines zerstörerischen Systems zu befreien. Und vor allem als Frauen sind wir es, die diese Liebe aufblühen lassen können und dadurch ein Beispiel sind für alle Frauen dieser Welt, die ihre Freiheit im Zusammenleben mit der Natur suchen. Denn es sind Frauen wie Şehîd Şilan Goyî die kämpften, um unseren Horizont von jeglicher

nik der Zerstörung zu befreien. Ihr Kampf und ihre Träume gehörten einem Himmel, in dem nur die Sterne, der Mond und die Sonne Platz hatten. „Drohnen und Kampfflugzeuge sind kein Teil dieses Himmels und solange sie existieren, werde ich dafür sorgen, dass sie von unserem Horizont verschwinden!“ Mit der Kampfansage, der Liebe zum Leben dieser Freundinnen und ihrem Erbe führen wir heute unseren Befreiungskampf in Harmonie mit der Natur und all ihrer Wunder weiter.

*Im Zusammenspiel mit
den Farben der Natur,
mit dem starken
Rückgrat der Berge, der
Stimme der Meisen und
Nachtigallen
entwickeln
sie eine
komplett neue
Persönlichkeit*

Tech-

Die Melodie des Morgens

-Nûda Ronahî

Was fühlst du, wenn du vor den
Weiten des Meeres stehst?
Was denkst du, wenn du auf den
Höhen der Gipfel stehst?
Was riechst du, wenn du in den
Tiefen der Wälder stehst?
Ist es das Zwitschern der Vögel?
Die Melodie der
raschelnden Blätter?
Die Gesänge der ungehörten Rufe
der Natur? Die dich verzaubern
Die dich vergessen lassen
was war?
Dich erinnern lassen
was war?
Die dich mit Sehnsucht füllen
Zur Rückkehr zu dem, was die
Menschheit einst hinter sich ließ
Zu dem, was ihr entrissen wurde
Diese Entfernung ist schwer
auszuhalten
Es ist der Schmerz,
den wir in uns tragen
und weitertragen über
Generationen hinweg
als Frauen
von ihren Wurzeln entrissen
zerrissen in tausend Stücke
Lernen wir den Melodien zu
vertrauen die uns rufen
die uns leiten
die alle tausend Stücke
vereinigen

Spitzen wir unsere Ohren
lauschen wir genauer,
hören wir die Rufe
des Falken, das uns an Freiheit
erinnern lässt
Das Aufblühen der Knospen, die uns
an wahre Schönheit erinnern
Das Rascheln der Blätter, die uns
mit ihrer Einheit
in Geborgenheit hüllen,
uns füllen
All diese Lücken,
die entstanden sind
Hören wir die Rufe
Das Toben des Windes, der uns
verführen will uns tragen will
In die Unglaublichkeit
In die Beständigkeit
der Unendlichkeit
Das Zusammenhalten des Schönen
Des Wahren
Was fühlst du jetzt?
Was siehst du jetzt?
Wenn du auf den Morgen blickst?
Lässt du die flehenden Rufe
gewähren, Eins zu werden?
Dich zu verbinden,
deine Wurzeln freizulegen?
Unter dem verschütteten
Beton liegen sie
Die Knospen sprießen,
unter all dem Schutt hervor
Als hätten sie eine
Ewigkeit darauf gewartet,
dass du sie entdeckst

FRAUEN SCHAFFEN LEBEN

-SEMA ERZİNGAN

Wenn du das Wort Natur hörst, welches Bild kommt dir als erstes in den Sinn? Ist es eine grüne Wiese, dichte Wälder? Sind es Gebirgsketten oder ein reißender Fluss? Wenn du das Wort Natur hörst, denkst du dann an eine Gesellschaft? Denkst du an Frauen oder an das Leben?

Die Verbindung zwischen Frau und Natur ist für die Mehrheit von uns kein völlig neues Thema mehr. Sei es in Texten von Rêber APO, in Videos oder in Gesprächen, die meisten von uns sind schon einmal über die Verbundenheit der Frau mit dem Leben und ihrer Umwelt gestoßen. Allein im Hinblick auf seine Biologie, kann der Körper einer Frau das Leben in sich tragen und gebären. Die Frauen sind aber nicht bloß mit Blick auf

ihre physiologischen Eigenschaften zu bewerten.

Geschichtlich betrachtet waren Frauen stets die organisatorische und moralische Kraft in natürlichen Gesellschaften. Die Gesellschaft als Ganzes war Teil ihrer Umwelt. Sie war stets mit der Frau verbunden und wusste, dass die eigene Existenz von ihr abhängt und sich in ihr widerspiegelt.

Mensch und Natur oder Gesellschaft und Natur sind keine zwei separat voneinander zu betrachtenden Elemente, die in einer „Betrachter“ und „betrachtetes Objekt“ Beziehung zueinanderstehen. Vielmehr nimmt die Gesellschaft ihren Platz in der Natur ein, da sie von ihr stammt. Aus diesem Grund vergleicht Rêber APO die Beziehung zwischen Natur und Gesellschaft

mit der zwischen Mutter und Kind.

Der Prozess der Sesshaftwerdung der Menschheit und die Entstehung der ersten sozialen Geflechte war maßgeblich von den Bedingungen der Natur Mesopotamiens beeinflusst. Entlang des Flussbetts von Dicle und Firat boten die fruchtbaren Böden den Menschen die Möglichkeit, sich kreativ zu entfalten und die eigene Denkkraft voranzubringen. Eine kollektive Identität bildete sich heraus und die Bausteine für das Leben als Gemeinschaft wurden gelegt, die darauffolgenden menschlichen Fortschritten den Weg ebneten.

Die soziale Ökologie

Doch was sehen wir, wenn wir einen Blick auf unsere

SELBSTVERTEIDIGUNG BEDEUTET DIE RÜCKKEHR ZUR MUTTER NATUR

heutige Beziehung zur Natur, unserer eigentlichen Mutter, werfen?

Würde ein Kind seiner Mutter die Dinge antun, die Menschen der Natur tagtäglich zufügen? Das Verhältnis, das wir mit unserer Umgebung haben, ist aus dem Gleichgewicht geraten. Es hat sich in einen sich selbst zerstörenden Organismus verwandelt. Dabei ist doch gerade der Überlebenskampf die zentrale Eigenschaft eines jeden Lebewesens.

Selbstzerstörung, das heißt die Zerstörung der notwendigen Bedingungen des Lebens, widerspricht demnach dem Ursein.

Ist die Essenz eines jeden Lebewesen nicht, sich selbst und damit auch seine Umwelt vor der Vernichtung zu beschützen? Die Verbindung zwischen Gesellschaft und Natur ist hierbei besonders

wichtig. Eine gesunde und gestärkte Natur bedeutet eine gesunde und gestärkte Gesellschaft.

Einen ähnlichen Ansatz verfolgt auch die soziale Ökologie. Die soziale Ökologie besagt, dass der Ursprung sämtlicher Zerstörung des Ökosystems in gesellschaftlichen Problemen zu finden ist. Fehlt es einer Gesellschaft an moralischem Grundverständnis und einer eigenen Politik (Selbstverwaltung), ist sie nicht in der Lage, sich selbst zu erhalten und kann somit auch keine gesunde Beziehung zu ihrer Umgebung aufbauen.

JINWAR - Verteidigung des Lebens

Die kapitalistische Moderne schlug einen Keil zwischen Gesellschaft und Natur und versucht nun die Mentalität des staatlich-herrschaftlichen Blicks stetig zu vertiefen.

Um ein ökologisches Bewusstsein aufzubauen, muss also gleichzeitig auch ein soziales und kollektives Selbstverständnis gestärkt werden.

Ein Schritt in Richtung der demokratischen Moderne wurde in Rojava/Nord-Ostsyrien gegangen. Die Themen der Befreiung der Frau, des ökologischen und kollektiven Lebens werden nicht getrennt, sondern als abhängig voneinander gesehen und demnach umgesetzt. Vor der 10 Jahre zurückliegenden Revolution hatte das syrische Regime die Region

für lange Zeit in Kantone eingeteilt und systematisch Monokulturen aufgebaut, die das Ziel verfolgten, die Bevölkerung vom Regime abhängig zu machen und gleichzeitig von ihrer eigentlichen Lebenswelt zu trennen. Unter der Politik der einseitigen Bepflanzung litten die Böden von Rojava sehr; die Folgen dessen sind noch heute stark zu spüren.

Im Allgemeinen ist die Region äußerst stark vom Klimawandel betroffen. Gleichzeitig trägt auch die genozidale Politik des türkischen Staats (von riesigen Staudämmen bis hin zu täglichen Artilleriebeschüssen und Einsatz verbotener Giftgase) zu wachsenden ökologischen Problemen bei.

Nichtsdestotrotz, findet inmitten alledem die Revolution unseres Jahrhunderts statt, die den Kampf gegen die Herrschaft der männlichen Mentalität über der Natur austrägt.

Gerade Projekte wie das Frauen Dorf Jinwar sind einzigartige Beispiele, wie die Philosophie Rêber APO's in die Realität umgesetzt wird. Jinwar kann auf vielen Ebenen als ein Ort der Selbstverteidigung gesehen werden.

Denn Selbstverteidigung ist nicht nur der Kampf mit der Waffe in der Hand.

Selbstverteidigung bedeutet die Rückkehr zur Mutter Natur. Es ist die Verteidigung des Lebens und jeden Aspekts, der dem Leben einen Sinn und Wert gibt.

ŞEHÎD DELAL ŞOREŞ

*Ein Lachen
das den Feind
besiegt*

-SARA RONAÎ

**CODE NAME: DELAL ŞOREŞ
NAME: PEYAM ABDULLAH
GEBURTSORT: SILÊMANÎ
NAME MUTTER – VATER:
EMINE – HÜSEYİN
ORT UND ZEIT DES ŞHADETS:
OKTOBER 2022 / ZAP**

Şehîd Delal Şoreş, die charismatische Gerîla-Freundin aus Silêmanî, die mit ihrem bezaubernden Lächeln und ihren entschlossenen Aussagen alle in den Bann gezogen hat. Wer war diese junge Freundin, die so besessen darauf war, in den Krieg zu ziehen? Wer war diese Freiheitskämpferin, die sich, wie Heval Berfin Rêbaz, der Gerîla im Süden Kurdistans an-

schloss und sich in ihren Reihen den freien Bergen zuwandte? Einen Sommer haben wir miteinander verbracht, fast ein halbes Jahr. Wir haben gemeinsam gearbeitet, sind zusammen marschiert, haben uns gestritten, diskutiert, gelacht, herumgealbert und getanzt. Hevala Delal, eine Freundin, die mit ihrer Herzlichkeit, ihrer Entschlossenheit und ihrem Mut die Aufmerksamkeit der Freundinnen und Freunde auf sich gezogen hat. Eine Freundin, die schwierigen Bedingungen und Umständen tapfer trotzte und ihr Lächeln nie verlor. Wahrhaft eine Kommandantin, eine Anführerin, eine, die den Freundinnen und Freunden jederzeit Mut zusprach, die sich darum bemühte, dass die Freundinnen und Freunde ihre Schwächen überwinden, die ihr Wissen weitergab und sich Diskussionen mit ganzem Herzen hingab. Eine Freundin, die immer einen Scherz auf den Lippen hatte, sich zu verteidigen wusste und sich nie davor scheute, die notwendigen Dinge zu tun und anzuführen. Hevala Delal, eine Freundin aus Silêmanî, aus dem Süden Kurdistans. Silêmanî ist für sein Wissen, für seine Akademikerinnen und Akademiker be-

kannt, für seine Philosophinnen und Philosophen. Und ja, auch wenn Hevala Delal ihr Studium nicht abgeschlossen hat, sondern sich stattdessen der Philosophie und dem Studium Rêber APOs widmete und auf die freien Berge ging, war sie eine wahre Philosophin. Eine Philosophin des Lebens, die eine Philosophie lebte, die sie vertrat, sie repräsentierte sie in ihrem Leben, Denken, Fühlen und Handeln. Das was sie vertrat, vertrat sie mit allem was sie hatte und war. Wenn es darum ging zu kämpfen, war sie immer Feuer und Flamme. Sie liebte ihre Waffe und war bis zum Schluss fest davon entschlossen, mit dieser Waffe gegen den Feind, die türkischen Besatzer zu kämpfen. Sie war eine wahre Kämpferin im Leben, wie im Krieg, die mit hoher Moral, allen Widrigkeiten zum Trotz, dem Feind in die Augen blickte und sagte: „Komm doch, wir warten schon auf dich!“ Sie hatte ein großes Herz, schloss jede Freundin und jeden Freund schnell ins Herz und bemühte sich darum, mit allen eine herzliche, warme und aufrichtige Hevaltî aufzubauen. Sie machte dabei keine Unterschiede. Wer es auch war, sie war herzlich, freundlich, hilfsbereit und vor allem unglaublich gesellig. Obwohl sie in ihrer Familie nur einen Bruder hatte und die einzige Tochter war, gab es keinen Moment an den ich mich erinnere, an dem Hevala Delal alleine war, oder alleine sein wollte. Sie warf sich immer mitten ins Geschehen, war aktiv dabei und manchmal führte sie sie auch an, wenn sie es für notwendig hielt. Sie war eine Führungspersönlichkeit, das war schnell klar. Sie brachte die Freundinnen und Freunde in ihren Bann, wurde von allen geliebt und geschätzt. Doch was ihr wichtig war, waren nicht nur die Werte des kommunalen Lebens, der aufrichtigen Hevaltî, wichtig war ihr auch der Kampf. Der bewaffnete Kampf gegen den Feind. Was auch geschah, ihr Ziel war es in den Krieg zu ziehen, zu den Einheiten zu ziehen, die im aktiven Krieg gegen den Feind kämpften. Dafür brannte ihr Herz, dafür leuchteten ihre Augen.

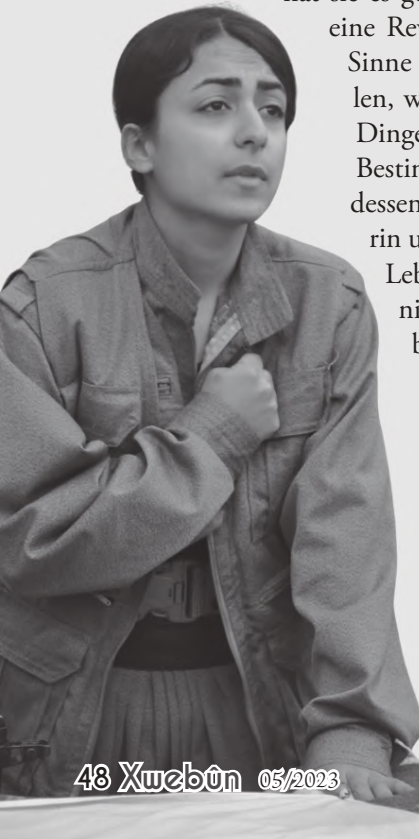
Denn ihr Lachen kam vom Herzen, wie alles was sie tat und sagte. Es war nichts aufgesetztes, nichts auswendig gelerntes

Quelle der Moral und Lebendigkeit

Lange war sie in der Jugendbewegung aktiv, machte Presarbeiten, interviewte Gerilas, moderierte, besuchte Bildungen, half neuen Kämpferinnen und Kämpfern, arbeitete, machte Pläne, diskutierte, doch wenn man sie fragte, was ihr Ziel war, bekam man stets dieselbe Antwort. Ihren Namen hat sie von der großen YJA Star Kommandantin Şehîd Delal Amed übernommen. Mit ihrem Anschluss übernahm sie die Waffen dieser großen und wertvollen Kommandantin und war entschlossen, sich zu rächen, für Hevala Delal und die vielen anderen Şehîds der Revolution in Kurdistan. Aber nicht nur das, ihr lag auch der Freiheitskampf der Frauen sehr am Herzen. Wenn sie Schwächen und Fehler in diesem Rahmen erkannte, sorgte sie mit ihrem Engagement und ihrer lösungsorientierten Denkweise dafür, dass diese schnell überwunden werden. Sie hatte eine richtige Wut, wenn sie feststellte, dass Fehler in diesem Rahmen passierten und Schwächen gezeigt wurden. Auch wenn sie sich um eine gute Hevaltî auch mit den männlichen Freunden bemühte, hat sie nie ihre Loyalität zu den weiblichen Genossinnen vergessen, sich immer hinter sie gestellt, sie bestärkt und unterstützt.

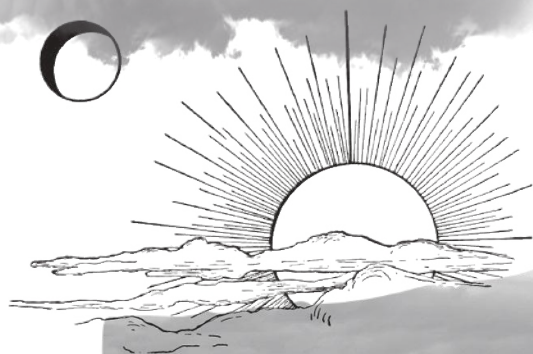
schaifte sie es, alle in jeder Situation zum Lachen zu bringen. Denn ihr Lachen kam vom Herzen, wie alles was sie tat und sagte. Es war nichts Aufgesetztes, nichts auswendig Gelerntes. In ihrer Zeit in der Partei

hat sie es geschafft ihre natürlichen Eigenschaften zu stärken, ein natürlicher Mensch, eine Revolutionärin zu werden, die sich auf dem Weg befand, eine freie Frau im Sinne Rêber APOs zu sein. Es ist sicherlich schwierig sich aus Europa vorzustellen, wie Hevala Delal war und was es heißt, diesen Kampf zu führen. Bestimmte Dinge, sind einfach nicht wirklich erklärbar, so viele Worte man auch verwendet. Bestimmte Dinge muss man selbst gelebt und gesehen haben, um die Bedeutung dessen wirklich zu verstehen und diesem den nötigen Wert beizumessen. Kämpferin und Freundin, Revolutionärin, Erschafferin des Lebens, Quelle der Moral und Lebendigkeit, mit tiefer Wut und Hass und genau deswegen immer mittendrin, nie abseits - eine Freundin, die es verstanden hat, dass die Quelle unseres Lebens Hevaltî ist. Hevaltî steht über allem. Dort, wo Hevaltî geschwächt wird, wird der Kampf geschwächt, die Stärke und Kraft unserer Bewegung, unserer Ideologie. Wahre Hevaltî zu leben ist nicht einfach. Es fordert von einem, sich selbst zurücknehmen und dafür zu geben, sich für andere aufzuopfern. So viel Arbeit und Mühe du in wahre Hevaltî investierst, so viel schaffst du auch ein starkes Fundament für den Glauben und Kampf. Hevala Delal hat das verstanden und es priorisiert, die Freundinnen und Freunde zu unterstützen. Hevala Delal ist ein Vorbild für junge Frauen, in ihrer konsequenten Haltung. Das, woran sie geglaubt hat, ihr Hass und ihre Wut gegenüber dem Feind und dem Patriarchat, saß tief. Nun ist es an uns Hevala Delal's Hevaltî zu erwidern und ihre Waffe zu heben.

-Nergiz Slemani

A true relationship with nature

English

Rêber APO states that “A social consciousness that lacks ecological consciousness will inevitably corrupt and disintegrate.” We live in the reality of capitalist modernity and peak patriarchal dominance, which lacks immense ecological consciousness. Every action is profit driven and uses

science and technology to further its profit driven destruction of the natural way of living.

Ecology is a science which understands the connection be-

tween society and the environment, viewing nature as alive instead of something to be dominated. In our life, we can observe and clearly see that as philosophy sometimes describes: “Human beings are nature being aware of itself” and meaning na-

*To feel in connection
with your identity and
xwebûn: you must
transform your
personality to one that
can create a genuine
and care-based
friendship with nature*

ture understands itself by becoming human while humans recognizes itself by understanding nature. What we often don't recognize, however, is that nature and women are what gives life to society. The connection between jin and jiyan is not just linguistic, but a reality grounded in the truth of our history. It is not enough to understand the connection between humans and nature, we must also go deeper with recognizing the womens role in the equation.

The subject-object relationship

Rêber APO and many other philosophers have described women as "the first colony" which set an example for every colonialist domination after. Nature under capitalist modernity is understood as something to be dominated and controlled. We can see this phenomena when we look at matriarchal societies and their relationship with nature changing when the patriarchal system attacked, which created a subject-object relationship with the women as well as leading to a transformation in

dominance based interaction with nature.

However, no social system that is not in harmony with nature can claim any grounds for morality, or even rationality... therefore, we must consider capitalism as the least developed social system based on the truth of its relationship with nature.

Social ecological transformation

Immorality of capitalism can only be overcome with a social ecological transformation. This means that to strive for true social ecology, we need to renew our friendship with nature and create a reunion that reflects our organic way of being human.

This can be achieved in many ways including the defense of society, social transformation, dismantling hierarchies and systems of power. However, we must first break the mentality that the liberal ideology has put in our minds when we think about nature. Rêber APO says: "People who have no feeling for the biological can only have a disturbed social feeling." To feel in connection with your identity and xwebûn; you must transform your personality to one that can create a genuine and care-based friendship with nature.

The same with the womens liberation paradigm: the patriarchal understanding of power contributes to why the solution to our ecological problems have been

delayed for so long. Once we make the connection between womens freedom and social ecology's role in the development of a new society, we will be able dismantle the hierarchal, anti human and anti nature social systems in place that separate us from our truth.

Being part of nature instead of dominating it

True democracy free life will only be achieved if we integrate them with womens liberation and a return to being part of nature instead of dominating it. Patriarchal and colonialist approaches have convinced the masses and history that women's bodies as well as nature are something to be dominated and controlled.

Women and life are bonded; but so is patriarchy and colonialism in all its forms. To liberate ourselves and our society, we have to fight these two systems with the understanding that the connection between women and nature is integral to the success of the peoples revolutionary war. ❖

AMARGI

RETURN TO MOTHER NATURE

To be one with the land, the earth, the plants and animals of home is probably the most primal and natural feeling in human. For our society grew among these stones, under the shade of these trees, in the waves of these waters. Sometimes, however, it is difficult to even imagine this; too much war, displacement and destruction has happened, so that many grow up far from their homeland. The fact that the connection to oneself - to nature - has been forgotten leads to the greatest catastrophes worldwide today. Is it not always nature in which we find ourselves? Isn't it mother nature that we long for the most? It is not worth despairing, but starting small. As soon as we are a little closer to ourselves, we can also do great things for our society. For as soon as the scent of freedom emanates from us, we too have an attractive effect. That is what can make us pioneers in building a democratic society. As soon as we recognise our deep connection with nature, Mother Earth, and return to her, there is no problem that we cannot solve. After all, Mother Nature created everything, the good and the bad, the problems and the solutions. In order to come a small step closer to ourselves, we turn to the natural solutions. And that also in everyday life! We start by turning to natural healing herbs and ancient plant traditions in order to feel Mother

Nature's power of solution also in our own bodies.

Kava Kava

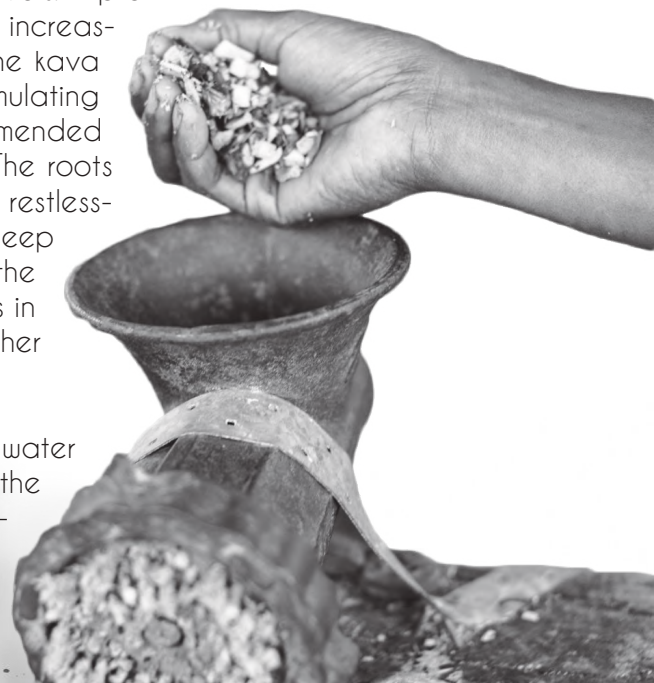
History: The plant Kava Kava (*Piper Methysticum*) is a medicinal plant that has been used in the South Seas for thousands of years. The rootstock (rhizome) of the narcotic pepper (= kava kava) was used in religious ceremonies on the Pacific islands as early as 3000 years ago, and from there the knowledge of its effect on the natives of Australia and Hawaii spread with the colonizers to the USA and Europe.

Its use is varied; it goes from medicine to stimulant. Kava Kava is used as a drink in ceremonies and offered to guests as a welcome drink.

Plant: The pepper is a 2 to 3 m tall, dioecious bush with a knotty main sprout. Its leaves are very large (13 - 28 cm long, 10 - 22 cm wide), with downy hairs on the underside and a deep heart-shaped base and large stipules. Numerous small flowers are in a spike-like inflorescence up to 9 cm long. The underground rootstock (the rhizome) is branched and succulent; many roots extend downwards from it.

Effect: Kava kava has a relaxing, performance-enhancing and anxiety-relieving effect; in higher doses it can even cause euphoria. Kava kava was and still is consumed at all religious festivals. It provides inner peace, a balanced mood and increases inner alertness - without anaesthetising. The kava kava pyrone has no narcotic effect. The stimulating and brightening effect of kava kava is recommended for any state of tension in the human body. The roots act as a natural antidepressant. Anxiety and restlessness are reduced - a healthy and restful sleep can take place. The indigenous people use the kava kava herbs for menstrual cramps, cramps in the abdomen, back problems, stiff neck and other tensions in the body caused by stress.

Use: Making the drink is simple: just pour water or coconut milk over the powdered roots of the plant. Chewing the fresh roots immediately after harvesting also allows the extract to be absorbed.

Guarana

History: Guarana is a Brazilian plant native to the Amazon basin. The Guarana has been prepared in the Amazon since very ancient times. In the regions of Brazil, the dough is used to prepare refreshing and tonic drinks. Traditionally, in a calabash, a stick of guarana is grated using the dried tongue of a giant fish, the pirarucu, which inhabits the Amazon basin.

Plant: Also known as *Paulinia cupana*, it's a climbing plant prized for its fruit. A mature guarana fruit is about the size of a coffee berry. It resembles the human eye, with a red shell encasing a black seed covered by a white aril. It has been used by indigenous Amazonian tribes for its therapeutic effects for centuries. Valerian is a perennial plant that is native to Europe and grows up to 2 feet tall. It is grown to decorate gardens, but also grows wild in damp grasslands. Straight, hollow stems are topped by umbrella-like heads. Its dark green leaves are pointed at the tip and hairy underneath. Small, sweet-smelling white, light purple, or pink flowers bloom in June. The root is light grayish brown and has little odor when fresh.

Effect: Guarana is loaded with compounds that have antioxidant properties. In fact, guarana has an antioxidant profile similar to that of green tea. Research has shown that guarana may improve your ability to learn and remember. Guarana may reduce the risk of heart disease in two ways. Interestingly, guarana may have properties that help promote weight loss. Guarana is commonly touted for its ability to reduce fatigue, boost energy and aid learning and memory. It has also been linked to better heart health, weight loss, pain relief, healthier skin, lower cancer risk and a decreased risk of age-related eye diseases.

Grow it Yourself: You can grow the plant also on a balcony or in a garden. Flowering and fruiting occur in the second year, during spring. You need to wait for several years until when the plant becomes large for a good harvest. Guarana is a tall climbing shrub that appreciates a sunny location. Keep your pots in a warm and sunny area for best growth and fruits. Avoid growing it in a shaded spot.

How to use the berry in dry form:

- As a food supplement, in the form of standardized fresh plant extract, dry extract, powder, in capsules.

Liquid form: Standardized fluid extract of fresh plant:

5 to 10 ml per day in a glass of water.

- Honey glycerin fluid extract: 5 ml once or twice a day in water.
- Infusion: 0.5 g to 1 g of powdered guarana or a few seeds, for 200 ml of water for 5 to 10 minutes, to be consumed once or twice a day.

After ensuring that all the powder has been properly dissolved, this drink is taken on an empty stomach.

FILMEMPFEHLUNG FILM REVIEW

Titel	Release Date	Country of origin	Producer	Running Time
The Woman King	2022	United States	Gina Prince-Bythewood	135 min

In the West African kingdom of Dahomey, the fighters of the *all-female Agoyie units* are known for their successful and conscientious fighting and protection of the people. Especially against the European slave traders and the tribes that cooperate with them, the Agoyie units defend their homeland and their people. The commander Nanisca faces a great challenge, because the Oto Empire and the slave traders provoke an attack. For this challenge, new female fighters must be trained and prepared for the coming war. Among the new young women, one in particular stands out, Nawi. The film is about her development, the inner and outer conflicts of young female fighters. We follow the young women on their way to becoming true Agoyie fighters. The film shows how young women go through the greatest difficulties and become one through a common goal of defending their people and strengthening their sisters in the Agoyie units.

Im west-afrikanischen Königreich Dahomey sind die Kämpferinnen der *Frauen-Einheiten Agoyie* bekannt dafür, dass sie erfolgreich und gewissenhaft kämpfen und die Bevölkerung beschützen. Besonders gegen die europäischen Sklavenhändler und die Stämme, die mit ihnen kooperieren, verteidigen die Agoyie Einheiten ihre Heimat und Bevölkerung. Die Komandantin Nanisca steht vor einer großen Herausforderung, denn das Oto Reich und die Sklavenhändler provozieren einen Angriff. Für diese Herausforderung gilt es neue Kämpferinnen auszubilden und für den kommenden Krieg vorzubereiten. Unter den neuen jungen Frauen ist eine besonders auffällig, Nawi. Der Film handelt von ihrer Entwicklung, den Inneren und Äußerer Konflikten von jungen Kämpferinnen. Wir begleiten die jungen Frauen auf ihrem Weg zu wahren Agoyie Kämpferinnen zu werden. Der Film zeigt, wie junge Frauen durch ein gemeinsames Ziel, ihre Bevölkerung zu verteidigen und ihre Schwestern zu stärken, in den Agoyie Einheiten durch größte Schwierigkeiten gehen und Eins werden.

JIN JIYAN AZADÎ

SERBIXE
AZADÎ

